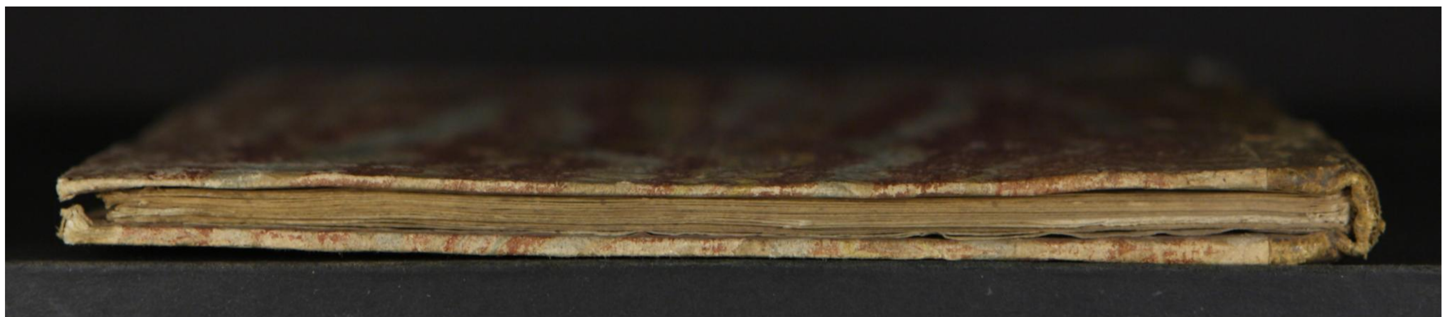
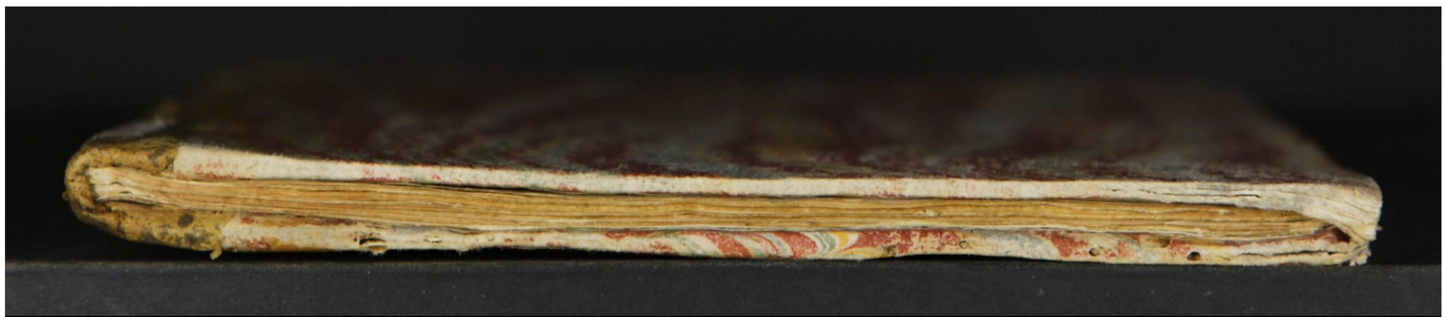
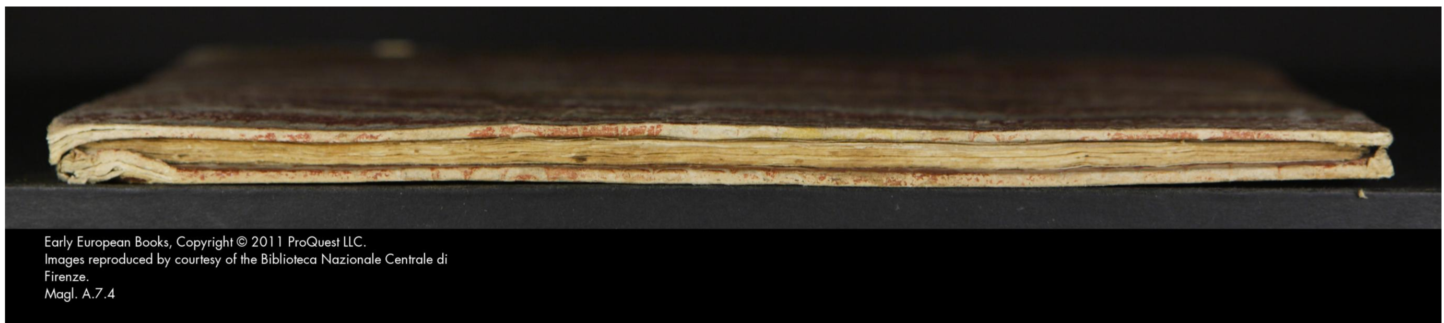

INCUNABULI
A
7
4
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

INC
Biblio
Centr

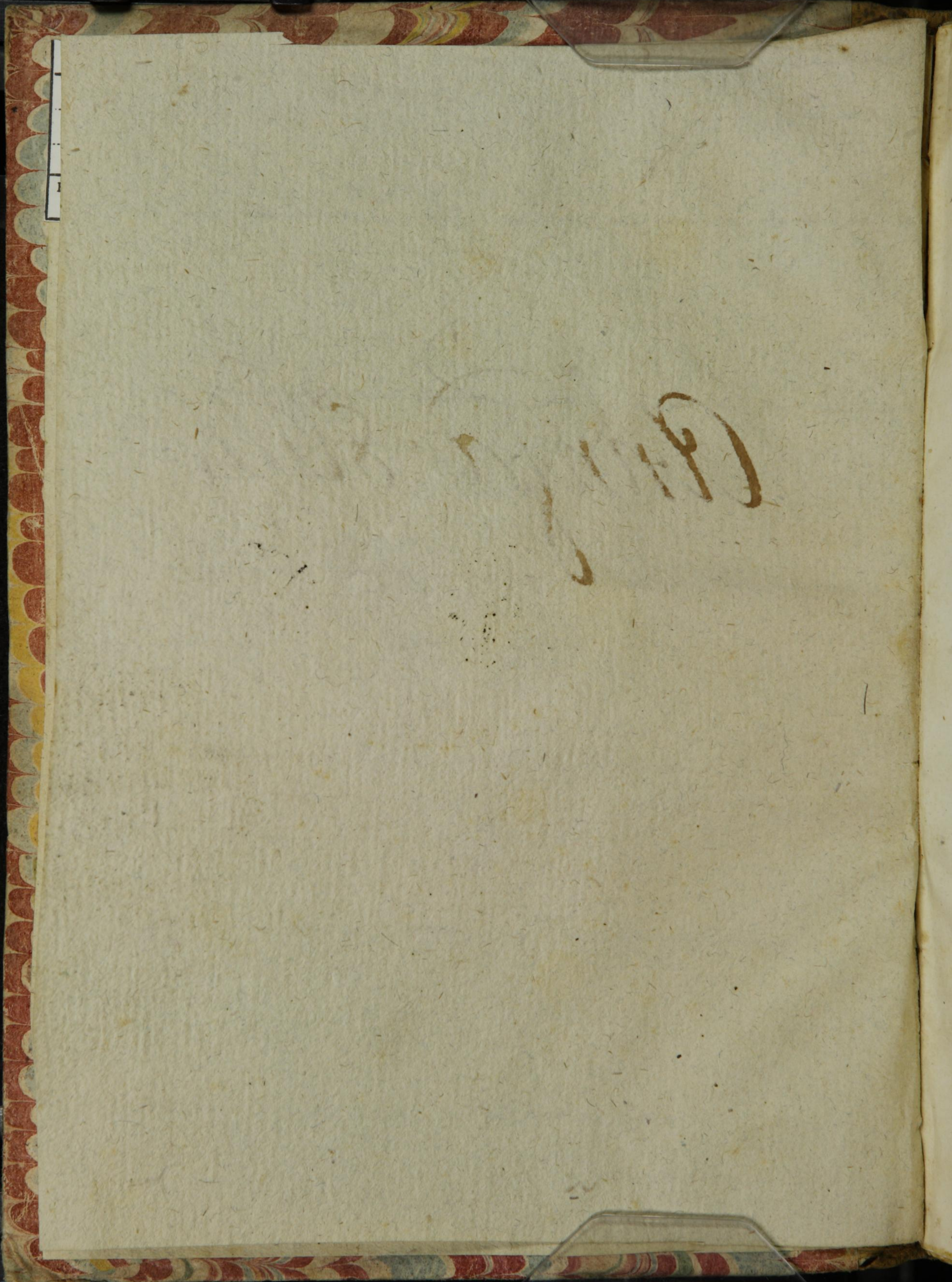

VII

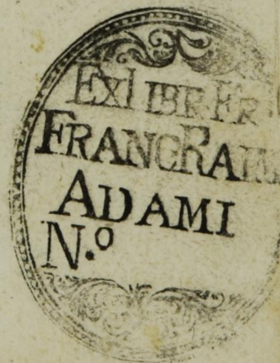
Anno 8014=

MERCVRII TRISMEGISTI LIBER DE POTESTATE ET SAPIENTIA DEI PER MARSILIVM FICINVM TRADVCTVS: AD COSMVM MEDICEM.

Tu quicunq̧ es: qui hæc legis: siue grāmaticus: siue orator: seu philosophus: aut theologus: scito. Mercurius Trismegistus sū: quem singulari mea doctria & theologica: ægyptii prius & barbari: mox Christiani antiqui theologi: ingenti stupore attoniti admirati sunt. Quare si me emes: & leges: hoc tibi erit cōmodi: quod paruo ære comparatus summa te legērem uoluptate: & utilitate afficiam. Cum mea doctrina cuicunq̧ aut mediocriter erudito: aut doctissimo placeat. parce oro: si uerū dicere non pudet: nec piger. Lege modo me: & fatebere non mētitum: sed si semel leges: rursum releges: & cæteris consules: ut me emāt: & legant. Bene Vale.

Argumentum Marsilii Ficini florentini in Librũ Mercurii Trismegisti: Ad Cosmum Medicem Patriæ Patrem.

O tempore: quo Moises natus ẽ: floruit Athlas astrologus Promethei physici fratẽ. ac maternus auus maioris Mercurii: cuius nepos fuit Mercurius Trismegistus. Hoc autẽ de illo scribit Augustinus. Q uãq̃ Cicero atq; Lactãtio: Mercurios qnq; p ordinẽ fuisse uolũt qntũq; fuisse illũ q ab ægyptiis :a græcis aũt Trismegistus appellatus ẽ. Hũc asserũt occidisse Argũ: ægyptiis præfuisse: eisq; leges ac litteras tradidisse. Litterarũ uero characteres ĩ aĩaliũ arborũq; figuris instituisse. Hic in tãta hominũ ueneratione fuit: ut in deorũ numerũ relatus sit. Templa illius numinis constructa q̃ plurima. Nomen eius ppriũ: ob reuerentiam quandã pronunciare: uulgo ac temere nõ licebat. Primus anni mensis. apd ægyptios nomine eius cognominatur. oppidũ ab eo conditur: quod etiam nunc græce noĩatur .i. Mercurii ciuitas. Trismegistũ uero inter maximum nuncuparunt: quoniã & philosophus maximus: & sacerdos maximus: & rex maximus extitit. Mos enim erat ægyptius: ut Plato scribit: ex philosophorum numero sacerdotes: ex sacerdotum cœtu regẽ eligere. Ille igitur quemadmodum acumine atq; doctrina. philosophis omnibus antecesserat: sic sacerdos inde constitutus. sanctimonia uitæ. diuinorumq; cultu. uniuersis sacerdotibus præstitit. ac demum adeptus regiam dignitatem. administratione legum rebusq; gestis superiorum regum gloriam obscurauit. ut merito ter maximus fuerit nuncupatus. Hic inter philosophos primus. a physicis ac mathematicis ad diuinorum contemplationẽ se contulit. Primus de maiestate dei. dæmonũ ordĩe. animarum mutationibus sapientissime disputauit. Primus igitur theologiæ appellatus est auctor: eum sequutus Orpheus secundas antiquæ theologiæ partes obtinuit Orphei sacri initiatus est Aglaophemus. Aglaophemo successit in theologia Pytagoras quem philolaus sectatus est diui Platonis nostri præceptor. Itaq; una priscæ theologiæ undiq; sibi consona secta ex theologis sex. miro quodam ordine conflata est exordia sumẽs a Mer

curio. a diuo Platone penitus absoluta. scripsit autem Mercuri us libros ad diuinarum rerum cognitionē pertinentes quāplu rios. in qbus proh deus īmortalis q̄ archana misteria q̄ stupēda pādūt oracula. nec ut philosophus tātum. sed ut propheta sæpenumero loquitur. canitque futura. Hic ruinam præuidit priscæ religionis. hic ortum nouæ fidei. hic adeuntum Christi. hic futurum iudicium: resurrectrionem sæculi. beatorum gloriam supplicia peccatorum Quo factum est. ut Aurelius Augustinus dubitauerit. peritia ne syderū. an reuelatione demonum. multa protulerit. Lactantius autem illum inter sibillas. ac prophetas connumerare non dubitat. E multis denique Mercurii libris. duo sunt diuini præcipue. unus de uoluntate diuina. alter de potestate & sapientia dei. Ille Asclepius. hic Pimāder inscribitur. Illum Apuleius Platonicus latinum fecit. Alter usque ad hæc tempora restitit apud græcos. At nuper ex macedonia in Italiam aduectus. diligentia Leonardi pistoriensis docti: probiq; monachi. ad nos peruenit. Ego autem cum tuis exortationibus prouocatus. e græca lingua in latinam conuertere statuisse æquum fore putaui. Cosme fœlix. ut nomini tuo opusculum dedicarem. Nam cuius ipse adiutus opibus; librisque: affatim refertus. studiis græcis incubui. eidem studiorum græcorum me decet offerre primitias. Neque fas erit: opus tā sapiētis philosophi: tam pii sacerdotis: tam potentis regis: dicare cuiquam nisi ipse esset: cui dicatur: pietate: sapientia. potentia. reliquis omnibus ante celleret. Est autem: ut ad scripta Marcurii descendamus. huius libri titulus Pimander: quoniam ex quattuor personis. quæ in dialogo disputant primæ Pimandro partes attribuuntur. Edidit uero librum ægyptiis litteris: idemq; græce linguæ peritus. græcis inde transferendo communicauit ægyptiorum mysteria. Propositum huius operis est de potestate. & sapientia dei disserere. Cūque sint horum operationes geminæ Quarum prima in ipsa dei natura permanet. Secunda porrigitur ad extrema. Et illa quidem mūdum primum æternumque concipit. hæc uero mundum secundum. temporalemq; parit. De utrisq; operationibus. deq; mundo utroq; grauissima disputat Quid dei potestas: qd sapiētia: quo ordīe intrinsecus cōcipiant: quo ꝑgressu exterius pareāt. Præterea quæ producta sunt.

quomodo se inuicem habeāt: quo cōueniant: quo ue discrepēt: quo denique pacto suum respiciant auctorem. Ordo autem uoluminis est: ut in libellos quattuordecim distinguamus. utq͡ʒ primæ dialogi partes Pimandro dentur: Secundas teneat Trismegistus: Tertias Aesculapius: Quartum locū obtineat Tatius. Intendit ergo Mercurius in diuinis Aesculapium: ac Tatiū erudire. Diuina docere nequit: qui nō didicit. At humano ingenio quæ supra naturam sunt: inuenire nō possumus. Diuino itaque opus est lumine: ut solis luce solē ipsum intueamur. Lumē uero diuinæ mentis nunq̄ infunditur animæ: nisi ipsa: ceu luna ad solem: ad dei mentē penitus conuertatur. Non conuertitur ad mētem anima: nisi cum ipsa quoq͡ʒ sit mens. Mens uero non prius sit: q̄ deceptiones sensuū: & phantasiæ nebulas deposuerit. Hac de causa Mercurius modo sensus & phantasiæ caligines exuit: ī aditū mentis se reuocat. Mox Pimander. i. mens diuina ī hunc influit. Vnde ordinem rerum omnium: & in deo existentium: & ex deo manantium: cōtemplatur. Demum quæ diuino sunt numine reuelata: cæteris hominibus explicat. Is igitur ē libri titulus. id propositū illius & ordo. Tu uero Cosme fœlix lege fœliciter. ac diu uiue: ut & diu patria uiuat.

Mercurii Triſmegiſti Liber de Poteſtate & Sapientia Dei e Græco in Latinũ traductus a Marſilio Ficino Florentino ad Coſmũ Medicem Patriæ patrem. Pimander Incipit.

Vm de rerum natura cogitarem: ac mentis aciem ad ſuperna erigerẽ: ſopitis iam corporis ſenſibus: quemadmodum accidere ſolet iis: qui ob ſaturitatem: uel defatigationẽ ſomno grauati ſunt: ſubito mihi uiſus ſum cernere quendã immenſa magnitudine corporis: qui me nomine uocans: in hũc modũ clamaret. Quid eſt o Mercuri: quod & audire: & ĩtueri deſideras? Quid eſt qđ diſcere: atq; intelligere cupis? Tum ego quiſnam es inq̃? Sum inquit ille Pimander mens diuinæ potentiæ. at tu uide qd uelis: ipſe uero tibi ubiq; adero. Cupio inquam rerũ naturã diſcere: deumq; cognoſcere. Ad hæc ille. Tua me mẽte complectere: & ego te in cunctis quæ oparis: erudiã. Cũ hæc dixiſſet: mutauit formam: & uniuerſa ſubito reuelauit. Cernebam enim immenſum quoddã ſpectaculum oĩa uidelicet in lumen conuerſa ſuaue nimiũ atq; iucundum: quod intuentẽ me mirifice oblectabat. Paulopoſt umbra quædã horrenda: obliqua reuolutione: ſubter labebatur: in humidamq; naturã migrabat: ineffabili tũ uultu exagitatam. Inde fumus quidã manus i ſonitũ erũpebat: ex ſonitu uox egrediebatur: quã ego luminis uocem exiſtimabã ex hac luminis uoce: uerbũ factũ prodiit: Verũ hoc naturæ humidæ adſtãs eã fouebat. Ex humidæ aũt naturæ uiſceribus: ſincerus ac leuis ignis ꝓtinus euolans: alta petiit. Aer quoq; leuis ſpiritu parens: mediã regionem inter ignem & aquã ſortiebat᷑. Terra uero & aqua: ſic inuicem cõmixtæ iacebant: ut terræ facies aq̃s obruta nuſq̃ pateret. Hæc duo deinde cõmota ſunt a ſpiritali uerbo: qđ eis ſupferebatur: aures eoꝝ circunſonans. Tũc Pimãder ait. Aduertis qd ſibi hæc uiſio uelit? Cognoſcam inq̃. Ait ergo Pimander. Lumẽ illud ego ſum mẽs deus tuus: antiquior q̃ natura humida: quæ ex umbra effulſit. Mentis uero germẽ uerbum lucens dei filiũ. Quid ergo inquã? Sic inqt. Cogita: qđ in te uidet & audit uerbum dñi. mẽs autem pater deus Neq;. n. diſtant adinuicẽ: horum unio uitæ eſt. TRISM. Gratias habeo tibi Pimander. Verum in primis meditare lumen: atq; co

gnosce. TRISME. Hec ubi dicta sūt: diu illū oraui: ut eius ideā
ad me cōuerteret. Quod cum ille fecisset: repente ꝑspicio mea
ī mente lucē uiribus innumeris existentē: ornatū sine termino
ignem: ui ingenti circūseptū: & in ipsa stabilitate dominātem.
Hæc ipse percepi p Pimādri uerbū: q me stupore attonitū sic ite
rū affatus est. Vidisti in mente primā speciē infinito īperio præ
ualētē: Eiusmodi quædā mihi Pimāder. At ego illi Elemēta na
ture unde manarūt: PIMANDER. Ex uolūtate dei: quæ uer-
bū cōplexa pulchrūq̧ ītuita mūdū: ad eius exēplar reliqua sui ip
sius elementis uitab libusq̧ seminibus exorauit. Mēs autē deus
utriusq̧ sexus fecūditate plenissimus uita & lux cū uerbo suo mē
tē alterā opificē pepit qui qdē deus ignis atq̧ spiritus numē. Se-
ptē deinceps fabricauit gubernatores: q circulis mūdū sensibilē
cōplectūtur: eorūq̧ dispositio fatū uocatur. Cōnexuit inde dei
uerbū ex elemētis dei deorsū tendentibus: purū naturæ artificium
unitūq̧ est opifici menti. Consubstantiale enim erat. Relictaq̧
sunt elemēta naturæ deorsū cadētia sine ratione: ut sint tāquā so
la materies. Mēs quidē opifex una cū uerbo circulos cōtines: ac
celeri rapacitate cōuertēs: suā ad se machinā flexit: eamq̧ uolui
a pricipio ad finē absq̧ fine præcepit. Incipit enim illic semp ubi
diffinit Horū ꝑfecto cunctoꝝ circuitus quēadmodū ipsa mens
uoluit: ex elemētis īferioribus animalia cōflauit rationis exper-
tia: neque enī præbuit rationē aer uolatilia ꝑtulit: aqua uero na-
tātia. Distincta quoq̧ inter se sunt aqua & terra: eū īmodū: qui
menti placuerat. Terra postmodū animātia: quæ intus habue-
rat: peperit: quadrupedia uidelicet serpētia: fera: agrestia. pari-
ter atque domestica. At pater omnium ītellectus uita & fulgor
existens. hominē sibi similē procreauit. atque ei tanquā filio suo
cōgratulatus est. Pulcher. n. erat: patrisq̧ sui ferebat imaginem
Deus. n. re uera propria forma nimirū delectatus. opa eius oīa
usui cōcessit humano. Homo autē. cū cōsiderasset in tēpore suo
rerū omniū ꝑcreationē. ipse quoq̧ fabricare uoluit. Vnde a cō-
tēplatione patris: ad speram generatiōis delapsus est. Cūq̧ om
niū in se potestatē haberet. opificia septem gubernatorū animad
uertit. Hi autē humanæ mētis meditatione gaudētes. singuli eo
rū proprii ordinis participē hominē reddire. Qui postq̄ didicit
horum essentiā. propriāq̧ naturā cōspexit. penetrare atq̧ rescin

dere iã exoptabat ambitũ circulorũ. ulmq gubernatoris præsi-
dentis igni cõpræhẽdere. Qui ue arbitriũ & potestatẽ omnium
habuerat. in animantia mũdi mortalia & ratione carẽtia p har-
moniã emersit: atq exiliit penetrãs ac resoluẽs potentiã circulo
rũ. Ostẽditq naturã: quæ deorsum labit̃. uelut pulchrã dei for
mã. quã cũ natura contueret̃ mira pulchritudine præditã esse:
actionesq omnes septẽ gubernatorũ. atq isuper dei ipsius effi-
giem possideret. illi amore ingẽti subrisit. utpote quæ humanæ
pulchritudinis speciẽ in aqua specularetur. eiusdẽq admirationẽ
quãdã in terra conspiceret. ille præterea cõsecutus similẽ sibi for
mã in se ipso existentẽ: uelut in aquã amauit eã: secumq cõgre-
di cõcupiuit. Effectus e uestigio sequutus est: uolũtatẽ formãq
carẽtẽ ratione pgenuit. Natura illud ĩ quod tota ferebatur amo
re cõplexa: illi penitus sese ĩplicuit: atq cõmiscuit. Quãdo cau
sam solus homo ex uniuersis terrenis animãtibus duplicis natu
ræ censetur: mortalis quidẽ pter corpus. ĩmortalis autẽ pter
hominẽ ipsum substãtialẽ Immortalis. n. est: cunctorũ quæ ar
bitrium obtinet. cætera uero uiuẽtia quæ mortalia sunt fato sub-
iecta patiũt̃. Nõ igit̃ harmonia superior obstitit. ĩ harmoniam
uero lapsus periclitatus seruus effectus est. Hic utriusq sexus fœ
cũditate munitus: ab eo q arborũ & riuorũ fons est: uigilq fa-
ctus: ab eo qui est uigilans: continetur: atq eius dominatiõi su-
biicitur. TRISME. Post hæc: mens inq̃ meæ rationis: ipse es:
Tum Pimander. Idest inquit mysteriũ: quod ĩ hãc usq diem:
genus humanũ latuit. Natura quippe homini sese ĩmiscẽs. mira-
culũ attulit: quod omniũ miraculorũ uicit admirationẽ. Nam
cũ septẽ illorũ harmonia ipse iam fuisset imbutus ab eo. Quem
tibi: paulo ãte narraui: patre uidelicet atq spiritu: natura ipsa nõ
restitit. Quinimo septẽ ptinus homines pepit. septẽ guberna-
torũ naturas: masculini pariter ac feminini generis compotes at
q sublimes. At hæc ipse sic ĩtuli. O Pimãder. ardenti desiderio
nup affectus sum: audire præterea reliq cupio Quare: ne hic me
deseras. obsecro. Cæterũ ille mihi. PIMAN. Sile. nõdum. n.
primũ ſmonem absolui. TRIS. Ecce iã taceo. PIMAN. Ho
rũ septẽ: ut dixi: generatio ĩ hũc modũ effecta ẽ. Femina enĩ aer
& aq̃ coeũdi cõpos ex ignẽ maturitatẽ: ex æthere sumpsit spiritũ:
cõglutinauitq nã corpora ad hoĩs speciẽ effingẽdã. Nõ ãt ex uita

& luce : ī animā mortemq; ꝓceſſit. Vita qppe animā largita ē : lux deniq; mortē. Talia ꝓfecto uſq; ad finē circuitus pricipiorū ſimul & generū : cūcta mundi ſenſibus mēbra manebant. Verū audi iā reliquū : quē ſūmopere cupiebas : ſermonē. Expleto demū circuitu : omniū : uolēte deo : ſolutus eſt nodus. Nā cuncta utriuſq; generis : animātia : una cū hoīe : diſſoluuntur. Et maſcula quidē ex parte : femineaq; ſimiliter cōſiciebant̄. Extēplo deus uerbo ſācto clamauit. Pululate : adoleſcite : propagate uniuerſa germina : atq; opera mea. Vos inſuper : quibus mētis portio cōceſſa ē : genus recognoſcite ueſtrū : ueſtrāq; naturā īmortalē conſiderate. Amorē corporis : mortis cauſā : eſſe ſcite : rerū omniū naturā diſcite. His dictis prouidētia ꝑ fatū harmoniāq; conflauit : mixtiōes : generationeſq; cōſtituit. Vnde cūcta ſunt ſecūdū genus propriū ꝓpagata. Demū ꝙ ſeipſū cognouit : bonū : quod ē ſuper eſſentiam : conſecutus eſt. Qui uero corpus amoris errore cōplectebatur : is oberrabat in tenebris mortis : mala ſenſu ꝑcipiens. Quod tamē delinquunt : ignorātes inquā ut ob eā cām immortalitate priuentur. PIMAN. Videris o Mercuri nō ſatis ītelligere : quæ audieris. TRISME. Et ſi nōdū ītelligere ſim ꝓfeſſus : intelligo tamem : ac memini. PIMAN. Gratulor ſi q̄ dicta ſunt : tenes. TRISME! Rn̄de mihi q̄ſo Pimāder : cur digni morte ſint hi : ꝙ ī morte iacēt : PI. Quia p̄ceſſit ꝓprio corpi triſtis ūbra : ex hac q̄dē natura humida. Ex hac uero corpus īmūdo ſenſibili cōſtitit : ex hoc deniq; mors ipſa ſcaturiit. Nū hoc tenes Mercuri! Tenes ēt qua de cauſa : ꝙ ſeipſū cognoſcit : tranſit ī deum : ut dei uerbū tradidit. TRISME. Qm̄ ex uita & luce cōſtat oīum pater : ex quo natus ē hō. PIMAN. Recte loqueris. Lux & uita deus eſt : & pater : ex quo natus eſt homo. Si igit̄ cōprehēderis te ipſū ex uita ac luce cōpoſitū : ad uitā rurſus lucēq; trāſcēdes. Triſme. Hæc ait Pimāder. At ego. Adhuc mihi mēs dicas oro : quonā pacto ad uitā aſcēdere queā! PI. Deus ipe mēs iuſſit ut hō mētis pꝛiceps : ſe ipſū aīaduerteret. TRIS Nō ergo hoīes ſinguli mentē poſſidēt. PI. Recte dicis Mercuri. adſū.n. ego mens iis : qui bōi : pii : puri : religioſi ſctiq; ſunt : præſentiaq; mea fert illis opē : adeoq; ut ſtatim cūcta dignoſcāt : patrēq; pacatū & propitiū hēant. Itaq; grās agūt benedicentes pie & hymnis ſolēnibus collaudātes : cōcedūt ſane corpus morti ſuæ ſenſu

um illecebras fastidiunt. utpote qui clare diiudicant q̄ letifera sit sensuū lenocinia: quin ēt ipsa mens ianitoris munere fungēs incidētes i insidias corporis haud quaq̄ pmitto finem consequi suum. aditus. n. per quos turpes blanditiæ manare solent: iugiter intercludo: libidinūq; fomites oēs extinguo. Cōtra ab ignaris: improbris: ignauis. inuidis iniquis: homicidis impiis procul admodum habito. promittens eos dæmōis ultoris arbitrio qui ignis acumen incutiens: sensus affligit: magisq; ad patranda scelera armat hominem: ut turpioris culpæ reus: acriori supplicio sit obnoxius. Eumq; sine ulla intermissione: ad insatiabiles concupiscentias inflammat. Cum eo pugnat in tenebris: peccatum exanimat: & ignis impetum in eius cruciatum mirūinmodum concitat: atq; adauget. TRI. diligenter mihi oīa o mens quemadmodum postulabam: exposuisti. Vlterius autem id responde. quid post accensionem futurum sit? Primum quidem Pimander ait. In corporis materialis resolutione: corpus in alterationem labitur. Species quam antę habuerat. insensibilis delitescit in posterum. Morum ociosus habitus dæmoni conceditᷓ atq; dimittitur. Sensus corporei partes animæ facti. suos in fōtes refluunt: aliquando in suos actus iterum surrecturi: irascendi & appetēdi uires in naturam conuertunt ratiōe carentē. Itaq; residuum tum per armoniam recurrit ad supera. Primæ dehinc zonæ crescendi pariter & decrescendi officium reddit. Secūdæ machinatiōem malorum: ociosumq; dolum. Tertiæ ociosam concupiscentiæ deceptionem. Quartæ imperiosam atq; inexplebilem ambitionem. Quintæ prophanam arrogantiam: & audatiæ temeritatem. Sextæ occasiones diuitiarū prauas. Itēq; ociosas. Septimæ zonæ mendacium insitum. Tunc sane animus harmoniæ motiones exutus: ad optatam naturam reuertitur: uim propriam habens: unaq; cum hiis: qui illic sunt: patrē laudat. Ipsi quoq; in potestatum se numerum conferūt. effectiq; potestates: deo fruuntur. Atq; idest summum bonum eorꝫ quibus cognoscendi sors competit. Deū. s. fieri. Quid præter hæc ad te pertinet: nisi ut cuncta amplexus: dux fore uelis eorum: qui cura sint tua digni. ut humanum genus tuo munere diuinā salutē cōsequatᷓ. Talia q̄dā effatus Pimāder. in potestatū diuinaꝝ numerum se reduxit. Ego āt bn̄dicēs ac gratias agēs uni-

uersorum pareti: surrexi iam corroboratus ab illo: totiusq; edoctus naturæ ordinē. Spectaculum & clarissimum contēplatus: hinc ipse cepi hominibus pietatis & scientiæ decorē enunciare. O populi uiri terrigenæ: qui uos ipsos ebrietati: somno: & ignorantiæ dedistis: sobrii uiuitem. Abstinete a uentris luxu uos: q in rationali somno demulcti estis. Illi aūt exaudientes: mecum unanimes conuenere: Tunc rursus adieci. Cur o uiri terrigenæ præcipites ī mortē ruitis. cū uobis haud quaq̄ desit īmortalitatis consequende facultas: reuocate iam uosmet: qui laboratis inopia: ignorantiæ tenebris inuoluti. Discedite ab obscuro luīe: asciscite īmortalitatē: corruptionē fugite. eorū uero partim deridentes absedebāt ī mortis iter p̄cipitati. partim aūt ad pedes meos prostrati: ut eos instruere præcabantur. Subleuans igit̄ eos: dux humāi factus sum generis. ostendebā quippe illis quæ ratio esset consequendæ salutis. Sapientiæq; sermones illorū auribus insondeb̄. Quo factū est: ut illi ex imbriū procellis emerserīt tandē aduentante uespere: solisq; radiis occidentibus. ut deo gratias agerent præcipiebā. Postq̄ uero gratias egerāt. quisq; in p̄priū se cubile cōdebat. Ego aūt Pimandri beneficiū inscripsi penetralibus animi. atq; adeptus q̄ petierā oīa. in gaudio requieui. Corporis. n. sōnus cū sobrietas extiterat. oculorū cōpressione uerus intuitus. silentiū meū bonitatis fœcunda p̄gnatio. sermonis p̄latio bonorū oīum genitura. Hæc mihi cōtigerūt ex mēte haurienti. i. ex Pimādro diuine potētiæ uerbo. Vn̄ ipse diuino afflatus spiritu. ueritatis cōpos effectus sum. quāobrē oībus animi uiribus. patri deo gr̄as ago. Sāctus deus pater oīum. Sāctus deus cuius uolūtas a propriis potestatibus adimpletur. Sāctus deus q suis familiaribus īnotescit. Sāctus es. q uerbo cūcta cōstituisti. Sāctus es. cuius imago est oīs natura. Sāctus es quē nūq̄ natura creauit. Sāctus es oī p̄tāte ualidior. Sāctus es oī excellētia maior. Sāctus es oī laude melior. Excipe uerbo℞ sacrificia sancta ab aīo & corde debito tibi manātia. Ineffabilis solo silētio p̄dicādus ab eo: q fallacias ueræ cognitiōi cōtrarias decliauit. Annue: corrobora me: atq; huius gr̄æ p̄cipes effice eos: q ī ignorātia uersant̄. cognitiōe quidē mihi fratres: tibi aūt filii. Eteni fidē tibi p̄sto. testimōiū de te perhibeo. In uitā ac lumē assurgo. Ipse pater es uenerādus. hō āt tuus. sanctitate una tecū potiri desiderat. cū p̄tātē illi oīum arbitriūq; concesseris.

MERCVRII AD AESCV. SERMO VNIVERSALIS.

d

Eus atq; ipsa diuinitas dico nūc ñ q̄ genitū uidelicet q̄a ingenitū. Si ergo diuinū sit: essentia est. sin deus ēt sup essētiā. Intelligibile āt id hoc pacto. ītelligibilis. n. deus p̄mo nō sibi: sed nobis extitit. Intelligibile q̄ppe ītelligēti p sensum subincidit. Deus itaq; minime sibi ītelligibilis. Nō. n. aliud q̄ddā existēs: p̄ter id quod ītelligit intelligit̃ a se ipso. Est tñ differēs quiddā a nobis: iccirco a nobis intelligit̃. Quod si intelligibilis logos: ñ deus: Sin ut deus haud sane: ut logos uerbū tanquā discretus dicat̃. Omne aūt quod mouet̃: nō in moto: sed ī quodā stabili mouet̃. Ipsum quoq; quod mouet ēt p̄manet. impossibile. n. est cū eo simul agitari. AESCVLA. Quonā igit̃ pacto Trismegiste: ea quæ in mūdo sunt: mutant̃ una cū iis: q̄ mouent. Nā speras erraticas. ab a plane spera moueri dicebas. TRIS. Iste nō motus o æsculapi: sed resistētia est. Nō enī eodē sed mō cōtrario gradiunt̃. Oppositio uero reuerberationē motionis stabilē cōtinet. Repercussio. n. stationis: agitatio est. Iōque erraticæ spere contrario: ac aplane subalternæ inuicē discurrendo: obuiatione cōtraria circa oppositionē huiusmodi: ab ea quæ præstat: agitātur. Quod quidē aliter habere se nequit. Nā arctos ipsas: quas nosti: nec exoriri unquā: nec mergi circa idē perpetuo recurrentes: non moueri censes: an consistere potius. ES. Moueri o trismegiste. TRISME. Quonā motu æsculapi. ESC. Motione circa idē sempiterne currēte. TRISME. At uero circulatio illa idē. & circa idē motus statione contentus. Ipsū nāq; circa idē prohibet. quod super ipsum est. Impeditū autē id quod super istum est circa idē instat. Atq; ita contraria agitatio firma est. ab ipsa oppositiōe perpetuo stabilita. Exēpla tibi ante oculos ponā. ī terris uiuentiū ueluti. dū homo q̄s natat. currēte nimiꝝ aq̄. manuū simul & pedū rep̄cussio stare hoīem efficit. ne cū aq̄ p̄iter collabat̃. aut mergat̃ ī eā. ESCV. Perspicuū o trismegiste exēplū ī mediū attulisti. TRIS. Quodcūque ergo mouet̃ ī statu. a statu mouet̃. Motus itaq; aīalis oīs. q̄d ex mā̄ cōstat: neq̄quā fit ab is q̄ sūt extra mūdū. cæteꝝ ab īternis ad externa. seu ab aīa siue a spiritu. siue ab animo quodā īcorporali. corpus enim corpus animatum minime mouet si neq; totum simul corpus. & si inanimatum existat. AESCVLA. Qua

ratione id asseris o trismegiste. TRIS. Ligna & lapides: & cætera omnia, quæcũque animã habẽt: nõ mouẽt a corporibus æsculapi. Quod enim ĩtra corpus mouẽs ipsũ inanimatũ: non utiq3 corpus illud est. quo mouentẽ utraq3. Et corpus eius quod fert. eiusq3 quod fertur. Non illud quoq3. quod dictum est. animatũ est ob eã potissimum rationẽ quod mouet. Nõne ergo ꝑspicis animam tunc onerari maxime: quando sola duo corpora sustinet? Quinetiã manifestũ est quicquid mouetẽ: in aliquo et ab aliquo stante moueri. ESCVLA. In illo utiq3 mutari oportet: quæ mutãtẽ o Trismegiste. TRIS. Recte dicis o æsculapi. Nihil ẽ ĩ rerũ ordine uacuũ. Solũ uero quod nõ est qđ priuatur existentia: uacuum nuncupandũ. Nihil enĩ reperiri potest. qđ cũ existat uacuũ sit. ESCV. Nonne reperiũtur quædã uacua trismegiste? ueluti doliũ uacuũ: uacuus puteus & similia quoq3 q̃plurima. TRIS. Heu q̃procul a ueritate uagaris o æsculapi. quæ ãpla, & maxime oĩum plena sunt. ea tu uacua putas. ESCVLA Quomodo id o trismegiste.? TRIS. Aer ꝑfecto corpus est. id corpus reliqua penetrat. discurrensq3 replet omnia. Corpus enĩ huiusmodi est. ex corporalibus nõ cõpositũ. Quo fit. ut quæcũq3 tu uacua nũcupas: plena sint aeris. Itaq3 cõcaua potius ista q̃ uacua nominari debẽt. Nã & existũt. ac aeris. spiritusq3 sunt plena. ESCVLa. Inuicta atq3 ĩdubia hæc ẽ ratio trismegiste. Aer corpus est. id corpus in reliqua permanat. atq3 influẽs cõplet omnia. Locũ in quo õne mouetur. qđ esse dicemus? TRIS. ĩcorporeũ o æsculapi. ESCVLA. Incorporeũ uero qđ ẽ? TRIS. Mẽs ac ratio se se complectens: libera ab omni corporis mole. ab errore aliena. ĩpassibilis. ĩtangibilis. ipsa sibi assistẽs purgans atq3 ꝯseruans omnia. Cuius radi sunt bonum ueritas. principale lumẽ primaq3 animaꝝ forma. AES. Deus quid est? TRIS. Quod nullum ex iis est. hoꝝ tamẽ oĩum ut sint: causa. præsens quidẽ cunctis præsens ẽt unicuiq3. neq3 quicquã permittit non esse. Omnia ex iis quæ sunt: procreãtẽ. De nihilo autẽ nihil prouenit Nam quæ minime sunt: naturã nullã habent: qua fieri ualeãt. cõtra. ea quæ sunt: naturam nõ habent: ꝑ quam aliquãdo non existãt. ES. Quid igitur ais de non esse aliquãdo? TRIS. Deus profecto mens non est. at uero ut sis mens: causa est: nec spiritus. sed causa: qua spiritus extat. nec lumẽ sed causa: qua lumen

existit. Vnde deum colere oportet duobus iis cognomẽtis: quæ soli competunt illi. Cæteroꝝ uero nulli penitus congruunt. Et n. ex iis: q̄ præter ipsum appellãtur dii: seu dæmones. siue homines: nullus esse tã bonus potest: quam deus unicus. Is enim ipsum bonum est: nec aliud q̄cquã præter bonũ. Reliqua omnia ab ipsa boni natura secreta sunt. Corpus quidẽ & anima locum habent nullũ. quo bonũ capiãt. Tam ampla enim est bonitas: quã existẽtia rerũ omniũ: tum corporaliũ tum ẽt incorporaliũ sensibiliumq̧: & intelligibiliũ: id bonũ est: is est deus. Caue itaq̧ ne quãdo dixeris aliud q̄cquã bonũ: ꝓphanus enim hic foret error. Neq̧ & dixeris deũ aliud quiddã: præter solũ bonũ. In eã dẽ quippe impietatẽ incideres. Sermone igitur ab omnibus bonũ ꝓnunciatur. Quid tamen sit: ab omnibus non intelligitur: iccirco deus non cognoscitur ab omnibus. Verũ pp ignorantiã tum deos: tum & nõnullos homines bonos nominant. Nunq̃ tamẽ esse boni possunt nec etiam fieri. Reliq igitur dii cuncti imortales honorati noĩe dei. Deus ãt bonum nõ secũdũ honorationẽ: sed ipsa sui natura. Vna enim dei natura est: ipsum scilicet bonũ. Vnum q̄dẽ est ĩ utrisq̧ nominibus: unde cũcta genera profluunt. Bonus enim porrigit uniuersa: nec accipit q̄cquam Deus exhibet omnia: capit nihil. Igitur deus bonum ac bonum deus. Altera dei appellatio pater est: ob eam causam. quia omnia gignit. Patris enim officiũ est generare. Qua propter p̄stãs id inuita censetur studium: atq̧ ipsum apud sapientes: ꝓcreatio liberoꝝ. Extrema uero omniũ calamitas & impietas accidit illi: q̄ absq̧ filiis e uita d̄cedit. Qua de cã. d̄monibus dat poenas post obitũ. Suppliciũ deniq̧ huiuscemodi est: ut sterilis anima ĩ corpus quoddã p iudiciũ migret: Cui nec maris nec feminæ nã ĩsit. Q̄d' q̄dẽ a sole eleuatũ est: atq̧ conuexum. Igitur o æsculapi cum homine: q̄ nullos genuit filios: nullũ hẽto cõmerciũ. Infelicitatis tamẽ eius miserere: cũ noueris quæ hũc mulcta post interitum maneat. Tot igitur tibi & talia dicta sit o æsculapi: ex quibus p̄cognitio q̄dã oĩum naturæ colligitur.

MERCVRII SERMO SACER.

Loria oĩum deus: diuinum: diuina natura: principiũ uniuersoꝝ: deus: mẽs: nã: actus: necessitas: finis: & renouatio. Erat enĩ umbra infinita in abysso. aqua im

super & spiritus tenuis intellectualis: per diuinã potẽtiã in chaos inerãt. Floruit autẽ splẽdor sanctus: qui sub harena & humida natura elemẽta deduxit. Diiq3 omnes seminalẽ naturã diligebãt. Cumq3 indistĩcta fuissent: leuia postmodũ in excelsam regionẽ prouolarunt. grauia sub harena humida residerũt: Distinctis libratisq3 rebus. igneo spiritu uehebãtur. Emicuit cœlũ septẽ ĩ circulos. Dii in astrorũ ideis: cũ signis eorũ cõspiciebãtur. Dinumeratæ sunt stellæ: secũdũ eos. qui ĩhabitãt illas deos: ambitus amplior cursu suo: aereo circulo: cõspirãter diuino spiritu uectus. Quisque deoꝝ ex interna uirtute ascriptũ sibi opus expleuit. Nata sunt ergo uiuentia: quadrupedia. reptilia. aquatica simul. atque uolantia. Satio item omnis ꝑ semina pululans gramẽ. herba. atque germina florũ. sementẽ quoque regenerationis ĩtrinsecus cõprehẽdebãt: Generationẽ hominũ ad diuinoꝝ operum cognitionẽ. testimoniũq3 naturæ. ad imperãdũ oĩbus quæ celo teguntur. ad bonoꝝ discretionẽ. ad incremẽtũ generis numeriq3 propaginẽ. Omnisq3 aĩa uelata carnis umbraculo. ad cœlestiũ deoꝝ discursum suspiciendum ad opera dei. & naturæ progressus. ad bonorum signa ad potestatis diuinæ cognitionẽ Portio quædam turbida est ad bonorum malorumq3 iudicium ac bonorũ uarium artificium ĩueniẽdum. Incipit tamẽ in illis uiuere. sapiẽtiãq3 nãcisci. ad portionẽ cõtinue cursus deoꝝ circũeũtiũ. resolui præterea in id. in quo ampla extabunt monumẽta. admonitiõesq3 artificioꝝ sup terram electis in nomine tẽporũ herbæ generatiõeq3 carnis animatæ. Tabefactus semẽtibus fructuũ opificisq3 naturæ & artis reiuuenescẽt. Deniq3 uesci necessitate. & renouatione deoꝝ cursuq3 circuli numerosæ naturæ. Diuinũ at ipsa scilicet omnis cõspiratio mũdi. natura denuo florescente: etenim in ipsa diuinate natura etiam constitit.

MERCVRII AD TATIVM CRATER SIVE MONAS.

u Niuersum mũdũ uerbo nõ mãibus fabricatus ẽ opifex Ipse uero sic cogita illũ ꝑsentẽ semp agẽtẽ oĩa: deũ uni cũ uolũtate sua cũcta cõstituẽtẽ. Id. n. eius corpus est. nõ tangibile: nõ uisibile. nõ dimẽsum. nõ distans neq3 alterius cuiusq3 simile. Nã nec ignis nec aqua nec aer nec & spiritus. Verꝝ

ab eo hæc pendēt oīa bonū uero ita est: ut sibi soli id competat Terrā quoq ornatu quodā diuini opis exornare uoluit. Dimisit itaq hominē mortalis animātis. mortale animal. & mūdus q-dē refertus aīalibus uiuētis mūdi p ītellectū atque rōnē Hō enim effectus est diuini opis contēplator. Q d' pfecto dū admiraret. auctorē eius agnouit. Sermonē qdē o Tati singulis hominibus deus īpertit. mētē uero nequaquā. non qd' īuiderit. qbus ne uti q īuidet. Liuor quippe ab eo non puenit. sed illa quæ habitat cū animis hominū mēte carētibus. TAT. Cur o pr̄ nō oībus deus mētē communicauit? TRIS. Quoniā uoluit eā o fili. in medio tanquā certamē. premiūq animarū pponere. TAT. Vbinam hāc locauit? TRIS. Cum craterē patulū hac iplesset. præconē misit. iubens talia quædā animis hominū nunciare. Mergat se-ipsam ī hāc paterā. quæcūq potest: quæ uidelicet credit craterē animā ad eū. qui demiserat. redditurū. Quæue finē noscit. cu-ius gratia nata fuerit. Quicūq igitur præconum exaudierunt. seq miserunt in mētē. ii cognitionis pticipes effecti sunt. mētēq suspiciētes. i homines perfectos euasere. At qui præconiū negle-xerunt. hi sermonis qdem participes. mentis autē expertes. reli-cti sunt ignorantes: & cuius gratia. & a quo geniti fuerint. Horū præterea. sensus irrationalis animantis sensuum similes: iraq & cupidine implicici. ea quæ sunt digna conspectu: nequaquam admirantur. Nam libidinibus corporis mancipati: horum cau-sa natum hominem arbitrantur. Quicunq uero dei materia fulti sunt: ii o Tati secundum operum comparationē: pro mor-talibus immortales habentur. intelligentia sua cuncta comple-xi quæ in terra sunt: & quæ in mari: & si quid est præter ea supra cœlum. Atq adeo seipsos erigunt: ut ipsum quoque bonum in-tueātur. Quod sane cum perspiciunt eam. qua hic uescimur ui-tam: miseriam quandam arbitrantur. Despicientes utiq tum ēt corporea oīa ad unū solū ferunt. Hic o Tati scientiā mētitus est diuinorū: si contēplatio ē intelligētia dei. diuino existēte cratere TAT. Equidē o pater huius crateris latice ablui cupio. TRIS. Nisi o fili tuū corpus oderis. teipsū amare nō poteris. Quā pri-mum uero nō te: sed deū ipsū dilexeris. mentem protinus con-sequeris. hanc deniq nactus scientiam: ea uestigio nancisce-ris. TATIVS. Quonam pacto asseris hæc o pater. TRIS.

Impossibile est o fili: utrisque simul intendere: mortalibus uidelicet. atq; diuinis. nam cum duo tantū in ordine rerum inueniātur: corporeum: & incorporeū: & illud quidē mortale: hoc diuinum dicatur electione unius amittimus alterum. Quotiensque unius cura remittitur: alterius actus intenditur. Potioris itaque optio: eligenti decora nōmodo hominē: qui elegit: deum reddit. uerum pietatē erga deum cæteris quoq; demonstrat. Deterioris autē electio: hominē quidem ipsum perdit. aduersus autē deum nihil præter id unū delinqt. s. q̄ quēadmodū pōpæ p media transeunt: ipse quidē nullius actiōis cōpotes: cæteros autem impedientes. Haud secus isti pōpaꝵ instar uagātur: atq; oberrant propter corporis uoluptates. Cum hæc igit̄ ita se habeant o Tati: diuina officia præcedere: humana sequi debēt. Deus pfecto extra culpā. malorū a nobis causa uenit. nā mala bonis antepōimus. Cernis o fili q̄ corpora celestia trāscendere nos opus est. quodq; choris dæmonum abesse ambitūq; astrorū eorūq; progressus superare: ut ad unum solumq; deum tendamus. Insuperabile. n. bonum est: sine termino infinitū. quo ad se nunq̄ incipiens. quo ad humanā cognitionē. principiū habens. Eiusmodi tamen cognitio non eius initium est. sed nobis ipsius cogniti principiū exhibet. Pricipium itaq; cōplectamur. Hoc. n. cognito: uniuersa celerrime discurremus. Arduum autem est cōsueta ac præsentia relinquentem. ad superiora se potioraq; conuertere. illa. n. quæ oculis cernimus: nimium nos delectant. latentia diffidentiam pariunt. Patentia autem sane mala sunt bonum occultum his. qui manifestis incumbūt. Nec enim forma eius ulla: nec figura. hac de causa sui tantū simile cæteris. horū uero dissimile. Etenim corpori. incorporeū apparere non pōt huiusmodi est similis ad dissimile differentia dissimilisque ad id quod simile est. Posteritas. Monas. i. unitas omnium principium radix atq; origo. absq; uero principio nihil. Initium autem est non principii. sed alterius: monas ergo principium. omnēq; numerum continet. A nullo contenta. omnēq; gignit numerū nullo numero genita. Quicqd utiq; gēitū iperfectū diuiduum crescēs atq; decrescēs. Ei uero quod pfectū. horum nihil accidit Id sane quod augescit. uirtute monadis augetur. Euanescit autē imbecillitatē propria: cum ulterius monadem capere nequeat.

Hec tibi o Tati ꝑ uiribus: imago dei subscripta sint: quã si diligẽter consideraueris: : oculisq̃ internis pronoueris: crede mihi fili ascensum ad excelsa cõperies Quinetiã imago ipsa te perducet: habet enim uim certam uisio eis: qui intuendi desiderio flagrant apprehendit eoq̃ trahit modo: quo lapis. qui magnes dictus est ferrum.

Mercurii Ad tatium Filium suum. Quod deus Latens simul ac patens est.

h Vnc præterea sermonẽ apud te transigã o Tati: ne præcipuum nomẽ tibi desit: neue ignores id. quod plurimis occultũ uidet̃ esse perspicuum. Nam si nusquã pateat. nihil utiq̃ erit. Quodcũq̃ se offert aspectui: genitũ: qđ uero latet: sempiternũ. Neq̃. n. opus est: ut appareat: quãdoquidem esse nunquã desinit. Ante oculos quidẽ id: reliqua ponit: ipsũ uero secretũ manet: utpote quod uita fruitur sẽpiterna. Eteni phãtasia solũ: circa quæ genita sunt: uersatur. in qua præter generatione nihil existit. At unicũ id ĩgenitum. incõprehẽsibile phantasiæ. Cum uero per ipsum cũcta clarescãt. per omnia rursus atq̃ ĩ omnibus fulget. Hisque præsertim apparet. quibus ipse notitiã cõmunicare uoluit. Tu igitur o fili mi Tati in primis piis precibus obsecra dominũ: patrem unicũ: unũ: & a quo unus: ut sis illius misericordia dignus. Sic tãdem deũ tãtũ ꝑcipere poteris. si uel unus dũtaxat illius radius ĩtelligentiæ tuæ benigne refulxerit. Sola siquidẽ intellectio latens: latentia perspicit. Itaq̃ si mẽtis oculis ĩspexeris o Tati: ille tibi: crede mihi: patebit. Deus sane totius expers inuidiæ: per singulas mũdi particulas ubiq̃ splẽdet: atque adeo se notũ præstat: ut nõ intelligere modo: sed manibus etiã ipsis: ut ita dixerim: liceat attrectare. Nam ũdiq̃ nostris oculis eius obuersat̃: seq̃ obiicit & inculat imago. Quod si ĩsimũ te laudes: quomodo aut teipsum: aut eum ĩuenies? Deniq̃ cũ deũ uidere uolueris: suspice siderũ ordinẽ reliquoꝝ. Quis age perpetuũ hoꝝ seruat ordinẽ? Ordo quidẽ omnis numeri: loci limitibus terminat̃ Sol deus deoꝝ cœlestiũ præstantissimus Soli cœlites reliqui ueluti principi regiq̃ parẽt. Sol tantus: terra simul amplior atq̃ mari: minores tamen supra se stellas innumeras cõuerti patitur. Quem timet is: quẽ ueret̃ o fili? Diuerso

rum siderum sũt motus. Quis mẽsuram singulis motionis assi gnat? TAT. Arcturum circa idem se ꝑpetuo uertens: totamq; trahẽs mũdi machinã. TRI. Quis hoc utit̃ istrumẽto? Quis mare suis finibus circũscribit? Quis terræ pondus sistit: ac librat in medio? Est certe aliquis o Tati: hoꝝ auctor: ac dominus. Et enim locũ uel numeꝝ: uel mẽsurã seruare absq; auctoris uirtute ĩpossibile est. Ordo fieri ad deformitate nequit. Eget autẽ defor mitas a domino: qui ordinẽ præbeat. Vtinã tibi daret̃ o fili fa cultas: ut alarũ dominiculo in sublimẽ aeris plagã uolares: me diãq; inter cœlũ ac terrã regionẽ sortitus: cõspiceres terræ qui dẽ soliditatẽ: maris diffusionẽ: fluxũ fluminũ: aeris ãplitudinẽ ignis actã cæleritatẽ. O fœlicissimũ fili spectaculũ: o beatissimã uisionẽ. Siquidẽ uno luminũ motu seriem mũdi totius compre henderes: immobileq; factiorẽ concitũ: latentẽ quoq; perspicu um cerneres. quod si per ea ẽt: quæ terra substinẽtur fragilia: & aquæ profũditate cõdũtur deũ artificem inuestigare uolueris: age fili: circũspice humani corporis opificiũ: Cuius admonitõe perdisce: quis tam pulcher imaginis cõditor. Quis oculoꝝ pi ctor. qs nares auresq; tornauit. Quis labia distẽdit oris. Quis neruos tetendit atque ligauit. Quis irrigauit uenas. Quis ossa cõgessit solida: quis carnẽ pellicula tenui circũtexit. Quis digi tos articulosque discreuit. Quis fundamẽta pedũ extẽdit. Quis perforauit poros: atq; meatus aperuit. Quis splenẽ coegit: atq; cõpressit. Quis pyramidẽ impressit cordi figurã. Quis iecoris porro rexit fibras. Quis pulmonũ sculpsit fistulas. Quis aluo capacẽ amplitudinẽ tradidit. Quis honoranda corporis mem bra ĩpropatulo figurauit. Quis obscena ĩ obscuro prorsus abdi dit: e atq; aspectu cernẽtiũ uoluit secreta iacere. Vide quot diui næ artis opera ĩ una materia demõstrãt̃. Singulaq; pulchra: re cteq; dimẽsa: necnõ ꝓpriis ĩuicẽ officiis differẽtia. Quisnã sin gula finxit? q̃lis mater? q̃lis pater: nõne hæc solus ipse ĩuisibilis d̃ us cũcta: propria uolũtate: molitus est: Et cũ statuã & imaginẽ absq; fabro & pictore fieri nullus asserere audeat: mirã mũdi hu ius cõstitutionẽ sine cõditore cõstituisse putabimus. O cæcũ ho mũculũ. o nimis ĩpiũ. o ꝓfundis obrutũ ignorãtiæ tenebris. Ca ue caue ĩquã o fili mi Tati ne ũq̃ artificiũ ꝑues artifice Quinimo

cōgruo deū noīe præiuocato: patrēq₃ eē ꝓpriū eius existimato
qđ si me quiddā audacius ꝓferre coegeris: huius essētiā eē dicā:
cōcipere ac facere singula: quēadmodū sine factore fieri qcquā
nequit. Ita deum existere semp nisi semp agat omnia: impossi-
bile est. in celo uidelicet aere: terra mari: in toto mūdo: ī quali-
bet particula mūdi: tū ī eo: quod est. tū ī eo qđ nō extat. Nihil
est ī omni natura: quod ille ipse nō sit. est ille siquidē: quæ sunt
est ea ēt: quæ minime sunt. Quæ quidē sūt: deduxit ī lucē. quæ
nō sunt: occulit ī seipso. Hic deus nomine melior. hic occultus:
hic rursus oīum patētissimus. hic meti cōspicuus: hic p̄sens ocu
lis: hic īcorporeus: hic ut ita dixerim multicorporeus: Nā nihil
ī corporibus est: qđ ipse nō sit. Omnia enim ipse solus existit.
Nomina insuper habet omnia: quoniā unus est pater. Nomen
quoq₃ nullū habet: quoniā pater est omniū. Quid ergo te lau-
dabit: supra te: an infra te positū: Quo uertā oculos: ut te laudē
supra ne: an īfra? intus in extra? Num modus: an locus circa te?
nū aliud quiddā ex omnibus? In te autē oīa: abste omnia: præ-
bes oīa. Nihil deniq₃ suscipis: omnia quidē habes. Quid autē
nō habes: idipsum nihil. Quādo uero laudabo te pater? Tem-
pus & momētū tuū capere nō ualemus. Qua potissimū ī re lau
des cātabo tuas? Nū ī his: quæ creaueris? an ī illis: quæ nō crea-
ueris potius? Num in his forte: quæ in lucē e tenebris eruisti? an
in iis: quæ latent adhuc archano sinu recondita? Per quid tandē
hymnos tuo dicabo: nunquid in laudatiōe tali ego ipse mei iu-
ris existā? an potius alter efficiar? Ipse profecto es: qcqd ego sū
Ipse es: qcquid agam. Ipse es: qcquid deniq₃ dicā. Ipse enim es
omnia: neq₃ aliud præter te quicquā. Quid sane nō es ipse? Ipse
oē quodcūq₃ genitū. es quidē intelligēs pater fabricās deus. effi
ciens bonū: bona faciēs oīa. Materiæ nāq₃ purissimus aer. aeris
anima animæ mēs: mētis deniq₃ deus.

QVOD IN SOLO DEO BONVM EST: ALIBI VERO NEQVAQVAM. AD AESCVLAPIVM.

b Onum o Aesculapi in nullo ponitur nisi in uno deo
immo ipsum bonum deus ipse semper. Quamobrē
essētiā oīs motiōis: atq₃ cognitiōis: eē deum opoter.

Hac essentia orbatũ nihil: hæc circa se stabilẽ actũ nullius ege-
num infinitũ. superabundantẽ porrigentẽ possidet. Vnũ id uni
uersoꝝ pricipiũ. bonũ porrigẽs & effũdẽs bonũ quotiẽs nomio
bonũ id: qđ oĩa bõa: & qđ bonũ semp intellige: hoc unico deo
adest: neqꝫ. n. cuiusq̃ indignus est: ut adeptionẽ illius appetendo
malus fiat. neqꝫ iactura cuiusq̃ in eũ cadit unq̃. ut post dãnũ do
lore afficiat̃. Maior. n. portici mali. nec est illo ualidius aliud a
quo expugnet̃: ĩ hũc ĩiuria ĩcidere nulla põt: q̃ irritatus lacessito
ue excandescat. Nihil eius iugũ subterfugit quo cõtemptus ĩdi
gnet̃ atqꝫ irascat̃ nec est sapientius eo quicq̃ qđ illi æmulationẽ ĩ
cutiat. Itaqꝫ cũ hæc illi non accidãt: nihil eius naturæ p̃ter ip̃m
bonũ restitit. Q uẽadmodũ uero nihil eorũ: q̃ mala sunt: ĩ hac
insunt essentia: ita in nullo alio bonũ inuenit̃. Insingulis enim
reliqua insunt singula: tum in paruis: tum in magnis: tũ c̃t ĩ his
q̃ secundũ unũ. & in ipso quoqꝫ animali maxĩo oĩum atqꝫ potẽ
tissimo: quod utiqꝫ passionibus genita replet. Nã generatio pas
sio quædã est. ubi aũt passio: nullo modo bonũ. ubi bonũ non
passio ponitur ulla. ubi dies nullo modo nox. ubi nox: neqꝫ ẽt
dies. Q uapropter ĩ generatione bonũ esse nõ põt. Restat itaqꝫ
ĩ eo quod ĩgenitũ: ut aũt materiæ concessa est omniũ participa
tio. sic quoqꝫ boni participatione: mundus bonus. bonũ dico:
inquantũ ipse etiã oĩa efficit. Q ua quidẽ ex parte bonus est mũ
dus: in reliquis oĩbus non bonus. Passibilis. n. ac mobilis est: &
omniũ præterea causa passionũ. In homine insup comparatio-
ne mali: bonũ. Id quippe quod non nimis malũ quoqꝫ minus
malũ: bonũ in hominibus appellamus. Q uo fit: ut bonum no
strum nihil aliud sit q̃ mali portio minima. Vnde illud & seq̃t
ut bonũ huiusmõi: a malo separatũ esse nõ possit. Inquinat̃. n.
hoc bonũ. admixtione maloꝝ. Infectũ uero ulterius bonũ non
permanet. Sin minime permanet: malum efficit̃. In solo igit̃
deo bonũ ipsum existit. Q uare solũ boni nomẽ o æsculapi: na-
tura boni nequaquã. Neqꝫ enim id capere põt materiale corpus
confectũ undiqꝫ: & oppressum prauitate: laboribus: doloribus:
cupiditatibus: iracundia: deceptionibus: stultisqꝫ opinionibus:
ac nugis. Deterrimũ tñ oĩum id cẽseo æsculapi: quod unũ quod
qꝫ hoꝝ: q̃ dixerim: summũ credit̃ eẽ bonũ. Fugiendũ ĩ primis
malum est: uẽtris luxus: malorum omnium fomes. hinc error

hīc boni priuatio. Equidē īgentes deo gratias habeo qui de na-
tura boni cogitāti: mihi sententiā hanc certam infudit. quod in
mundo bonū esse non possit. Siquidem mundus congeries est
malorum: Deus autem boni: uel bonum: dei exuberans pleni-
tudo: Supereminentia quippe bonorū circa essentiā sincere ful-
gentes atq; purissime. Neque forte sunt essentiæ dei. Audiendū
sane id assero o æsculapi: essentiam dei: si ullā deus habet essen
tiam ipsum bonū esse. Pulchrum uero & bonū in mundo: aut
in mundi partibus inuenire non licet. Nam quæcunq; sen-
sus mouēt: idola sunt. & uanæ quædam admirationes. Quæ
uero sensuū organa subterfugiūt: ad pulchrū bonumq; pertinēt
Vtq; acies oculi: deū nō cernit: sic neq; pulchrū bonūq; cogno
scit. Hæ siquidē partes: dei sūt integerrimq; illius ꝓpriæ cogna
tæ: inseparabiles ꝓcipuæq; dilectæ: ut has ipe deus amat: sic ab
his ipse deus amatur. si deū percipere poteris: pulchrum quoq;
bonūq; percipies. persulgens omnibus illustratū a deo. Pulchri
tudo. n. sine comparatione. Sine mutatione bonum. Deus enī
comparationē mutationēq; nullā obmittit. Quemadmodū er
go deum pulchrū bonūq; noueris: ita sane: ex cæteris uiuenti-
bus cū a deo se cerni nequeāt: nunq̄ cōmunicandū. Si deū quæ-
sieris: pulchritudinem ipsam quæres: quæ tandē ad id ferat uni-
ca uia est pietas cognitioni coniūcta. Quapropter ignari morta
les: & a pietatis semita de uii: hominē quoq; bonū nominare nō
uerētur. cum boni notitiā uerā habere nullā possit: sed malis irre
titus & illaquea tus sit malūq; bonū esse cēseat: īsanabiliterq; ma
lis utatur: eorumq; iacturā: priuationēq; formidet. Omnibus
denicq; machinamētis uiribusq; cōtendat: ne unico solum malo
ꝓmatur: uerũ & ī numerū mala magnitudinēq; augeantur. Ta
lia sūt o æsculapi decora hominum atq; bona: q̄ nec fugere nec
odisse ualemus. oīum īnāque difficillimū id existit. ob eā potissi
mum causam: quia nos illis uti oportet atq; uesci: iisq; orbati:
uitam agere nullo modo possimus.

Quod summū Malū Hominibus ignorare deum:

q Vo ruitis mortales: ebrii q̄ merū ignorātiæ cōbibistis
Cum id ferre nequeatis: euomite. Viuite sobrii: ocu-
lis mentis inspicite. Quod si minus potestis omnes.

ſaltem qui poſſunt: id agant: Ignorantiæ peſtis omnẽ terrã ſub
uertit. animãꝗ corrumpit corporis uĩclis ĩclusã. necꝗ ſinit eã
ſalutis iter aſciſcere, ne permittite uos in lacũ corruptionis mor
tiſꝗ ſubmergi. Reſpirate iam reſpirate: ad fontem uitæ recurri-
te. Illumꝗ: qui uos introducet in aditũ ueritatis: capeſcite. Ibi
fulgidũ lumẽ nullis ĩmixtũ tenebris. Ibi nullus ebrietate delirat
ſed oẽs ſobrii uigilãt: atꝗ mẽtis oculis eum: qui uideri uult: acu
tius intuentur. Is nec auribus percipitur: nec cernitur oculis. ne-
ꝗ ſermone profertur. Sola mens eum ꝓſpicit: ſola mẽs prædi-
cat. In primis autem oportet ueſtẽ: quã circumfers: exuere. In
dumentũ inſcitiæ: prauitatis fundamẽtum corruptionis uincu-
lum: uelamen opacũ: uiuã mortem: ſenſitiuũ cadauer: ſepul-
chrum circũuertile. domeſticũ deniꝗ furem. Qui dum blandi
tur: odit. dum odit: inuidet. huiuſcemodi eſt: quo circumtege-
ris umbraculũ inimicũ. Ad ſeipſum te deorſum raptat. ne forte
cõſpiciens ueritatis decorẽ: ad proximũ bonũ huius oderis pra
uitatem: neue huius inſidias: quas in te aſſidue machinatur: ali-
quando præſentias hoc aciem interiorꝫ ſenſuum hebetat: & ob
tũdit. Craſſa illam materia ſuffocat: abhominabili faſtidioſaꝗ
ebriat uoluptate: ne audias unquã: neue ꝓſpicias ea quæ iure &
audienda ſunt: & inprimis inſpicienda.

Nihil eorum Quæ ſunt interitus: Sed mutationes: Decepti
Homines interitum nominant. Ad tatium.

d E anima & corpore o fili dicẽdum. quonammõ ĩmor-
talis aĩa: quãtaꝗ ſit agẽdi uirtute: in concretione diſſo-
lutioneꝗ corporis. Mors ad horũ nullũ attĩet. Thana
tos enim. i. mors cõceptus quidẽ eſt mortalis appellationis: uel
uanũ quiddã: uel ꝑ ablationẽ primæ litteræ. thanatos. i. mors.
pro eo quod dicit̃ athanatos. i. ĩmortalis. Thanatos enĩ interi
tum ſignificat. At nihil eorũ: quæ in mũdo ſunt ĩterit. Si enim
ſecũdus deus eſt mũdus: necnõ ĩmortale uiuẽs: ĩpoſſibile ẽ im
mortalis animãtis partẽ aliquã interire. Quæcũꝗ mundo in-
ſunt mũdi ſunt mẽbra. homo præſertim animal rõale. Primus
omniũ uere ſẽpiternus: ĩmortalis: ĩgenitus deus omniũ auctor
Secũdus deinde ad illius imaginẽ: mundus ab eo genitus. & ab
eodẽ ſeruatus: nutritus: & ĩmortalitate donatus, uelut a ꝓprio

patre uiuens quidē semp: & īmortalis. etenim semp uiuēs quidē semp & īmortalis et. n. semp uiuēs: & sempiternū: hoc inuicem differūt: quia sempiternū quidē ab altero factum nō est. sinaūt: fiebat a seipso: nō ab aliquo factū fuit: quia fit semp. Sempiternum enī quatenus sempiternū est omne: pater autē ille sui ipsius sempiternus. At uero mundus: a patre semper uiuens īmortalisq factus. Quantumq materiæ fuerat subiectum patri. pater ipse corporeum agens & in molem congregans: id totū sphericum reddidit. Imprimens qualitatem materiæ existenti īmortali: rationeq materiæ sempiternum habenti. Plenis autē ideis omnibus qualitates pater miserens in speram: uelut in gyrum omni qualitate circumscripsit. Exornare autem uoluit id: quod post ipsum est. quasi īmortalitate fultiens omne corpus: ne materia ab huius congressu discedere uolens: in suā deformitatē iterum resoluatur. Quando. n. incorporea erat materia o fili: deformior erat. habet hæc quoq materia qualitates q̄sdā exiguas: reuoluta crescēdi pariter & decrescendi natura: quā hoīes mortem uocant. Huiuscemodi aūt cōfusio circa terrena uiuētia. Cœlestiū q̄ppe corpora unū atq eundē seruāt ordinē: quē. s. primū a patre suo sortita sunt. Seruatur aūt ipse a restitutiōe cuiusq indissolubilis. Restitutio uero cōstitutionis corporū terrenorum: ipsaq dissolutio in corpora dissolubilia: & immortalia restituit. Atq ita sensus priuatio fit: nō destructio corporum. Tertium quoq animal homo ad imaginē mundi genitus secundum patris uoluntatem sese habens præter cætera terrena uiuentia: nōmodo cum secundo deo cognationē habet: uerum etiam intelligentiam primi. Secundum plane deum utpote corporalē sensus cōprehendit. Primū uero deū: ut incorporeā: bonāq mentem mente consurgit. TATI. Id ergo animal nōne destruitur? TRIS. Melius melius ominare o fili: ac insuper meditare q̄d deus: quid mundus: quid animal immortale: quid animal dissolubile. Scito quoq mundum adeo simul atq in deo: hominē uero a mūdo & ī mundo cōsistere principiū āt compræhensioq oīum & constitutio deus.

Quod in solo deo pulchrum ac bonum: Alibi uero nequaquam. Ad æsculapium.

Eri o Aesculapi perfectã edidi orationẽ in præsentiaꝝ h autẽ necessariũ esse arbitror: ut de sensu breuiter differamus. Sensus ac motus ĩ hoc potissimũ discrepare uidentur: quia hic quidẽ secũdũ materiã: ille autẽ secũdũ essentiam est. mihi tamem uterq̧ conuenire uidet̃: neque distingui in hominibus ratione. Intus animãtibus sensus nũc unitus est: in hominibus autẽ intelligẽtia. Ab intelligentia quidẽ intellectus differt: quemadmodũ a diuinitate deus. Diuinitas. n. a deo. ĩtelligẽtia uero ab homine ꝓuenit. Hæc sermonis est soror. aut utraq̧ sibi inuicem instrumẽta. Nã neq̧ sermo absq̧ intellectione ꝓnũciat̃: neq̧ intellectio absq̧ sermone prodit in lucẽ. Quãobrẽ sensus & intelligentia in homine: tanq̃ connexa cõspirãt inuicẽ Neque enim sine sensu intelligere: neq̧ sine intellectione sentire ullomodo possumus. Intellectionẽ tamẽ absq̧ sensu intelligere possibile est instar eoꝝ. qui in somnis phantasmata uidẽt tamen quoq̧ uident̃ utraque operationes insomnioꝝ uisionibus exterius: sensu autẽ ex somno ĩ uigiliã suscitari. In animã præterea corpus. homoq̧ unitur. quotiensq̧ utræq̧ sensus particulæ sibi consentiũt. tunc ĩtellectio concepta mente dispõit̃. Mẽs omnes notiones cõcipit. bonas quidẽ: quotiẽs a deo semẽ infundit̃ cõtrarias autẽ: cũ a dæmonibus quibusdam sꝑmata iaciuntur. Nulla profecto mundi pars est dæmonũ præsẽtia destituta. horũ lumẽ ab ipso deo totũ descẽdit. Demũ deniq̧ trãsfusus in hominẽ: semina ꝓprie orationis ĩ spergit. Mẽs ãt cõspersa seminibus prægnãs inde parit adulteria: stupra. homicidia: patricidia: sacrilegia: diuinorũ cõtẽptũ: iugulationes: euersiones urbiũ: pestes hominũ: & reliqua omnia quæcunq̧ malorũ sunt oꝑa dæmonũ. Dei plane semina pauca: at illa quidẽ magna. pulchra bona. uirtus. s. tẽperantia: pietas: pietas autẽ dei cognitio. Deum q̧ recognoscit: bonis refectus omnibus: notiões diuinas assequit̃ notiones ĩquã haud multorum similes. Quadecausa si qui huic se cognitioni dedicant: nec ipsi uulgo placẽt: nec uulgus illis. Insanire demum putantur: risumq̧ reportant. Interdũ etiã odio habentur: contumeliis afficiunt̃: uitaq̧ priuantur. Improbitatẽ enim hic habitare diximus: terramq̧ illius esse prouinciã. Terram dico nõ mũdum totum: ut impii quidem obloquuntur: ue

rumtamen homo deo deuotus: q̄ primũ diuinã prægustauerit uisionẽ: obliuioni reliqua omnia tradit. atq̃ etiã quæ reliquis ho minibus mala sunt: huic ut bona cõtingũt: cõsulẽti prudenter: & ad scientiã singula referenti. quodq̃ mirandũ est: mala semp in bona penitus cõuertãti. Sed iã ad sermonẽ de sensu iterũ rede amus. humanũ est: sensum cũ ĩtellectione cõiũgere. Nã om nes: ut supra retuli: homines intellectione fruunt. Cæterũ secũ dum materiã unus: alter secũdũ essentiã. Qui enim prauitatis seruus est materialis. a dæmonibus quoq̃ ut diximus: intelligẽ di semen accepit. At si qui bonitatis animæ sunt: hoꝝ naturam ipse utatur. Deus enim oĩum auctor: efficiens autẽ oĩa: sibi ipsi cõsimilia reddit. Hæc tamẽ genita bona in operatiõis usũ steri lia. Mũdi nã que reuolutio generatiões exagitãs: qualitates effi cit. Quasdã ĩficiẽs: maloq̃ fedãs. Quasdã desensans: bonoq̃ purgãs. Mundus o æsculapi sensum motũq̃ possidet. nõ huma no sensui motuiq̃ cõsimilẽ: sed potẽtiorẽ sane atq̃ admodũ sim pliciorẽ. Nã sensus & intelligẽtia mũdi: id unũ est. Cũcta. s. fa cere: ac resoluere. Diuinæ uolũtatis organũ: hac potissimũ rati one cõstructum: ut a deo semina suscipiens uniuersa: eaq̃ tuto si nu recondens: omnia quidẽ cõponẽdo producat. oĩa rursus au ferat diuidẽdo: atq̃ ĩstar agricultoris piti: quodcũq̃ nimis adul tũ est: amputat. ut statuitis tẽpoꝝ interuallis: reuirescat. Nec ẽ quicq̄: cui uitã mũdus ipse nõ præstet. Simulq̃ uitæ locus est: ẽ atq̃ etiã ĩstitutor. Corpora uero ex materia in differẽtiã cõstãt: hoꝝ q̄dã ex terra q̄dã ex aq̄: ex aere alia: ex igne quoq̃ pmulta uniuersa certe composita. Quædã tamẽ cõgesta magis: nõnul la uero simpliciora. Illa grauia: hæc leuia. Velocitas autẽ agita tionis: illius uarietatẽ generationẽ qualitatis ĩducit. Spiratio. n. crebra existẽs: corporibus qualitatẽ una cũ supabundantia uitæ suppeditat. Deus igit̃ Cosmi. i. mũdi pater. Cosmus autẽ eoꝝ quæ in cosmo: & cosmus quidẽ dei filius. Quæ uero in cosmo sub cosmi ditione cõsistũt. ac iure cosmus appellatus ẽ. Omnia siquidẽ uarietate generationis .i. exornat. necnõ ide sinentia uitæ operatione perpetua necessitatis: celeritate elemen toꝝ: cõmixtione: ordine genitoꝝ. Ipse igit̃ Cosmus. i. ornatus necessitate simul & merito nõinatus ẽ: aĩantiũ oĩum sensus & in tellectio. Quæ ex externis ĩfluũt ab eo: qđ cõtinet inspirata.

Coſinus autē quæcunqꝫ ab ipſa origine ſuſcepit a deo perpetuo
ſeruat. Deus profecto: nō ut quibuſdā uidetᷣ: ſenſit. menteqꝫ ca
prus eſt. Ii. n. miſeri preſſi perperā obloquūtur. Quæcūqꝫ ſunt
o Aeſculapi in deo ſimul: atqꝫ a deo pēdētia: parti ꝑ corpus agē
tia: partim mouētia per eſſentiā animalē: alia per ſpiritum uiui
ficantia: alia uero receptacula defunctorꝫ. Rectius autē dicemus
deū talia nō habere: ſed ut ueritatē liqdā exprimamus: ipſū eſſe
cūcta fatebimur. Nec ea qdē ab extimis capere: ad extima ni-
hilominus porrigētē. Id eſt ſenſus & ītellectio dei. Vnde nulli
unq̄ futurꝫ eſt tempus: in quo exiſtentiū aliqd in nihilū euane-
ſcat. Quotiēs uero exiſtentia dico dei: dico theſaurū. Nā exiſtē
tia ipſe deus aplectitᷣ. Extra hunc nihil ē. extra nihil ipſe. Hæc ti
bi o Aeſculapi intelligēti: uera uidebūtᷣ ignorāti autē: incredibi
lia. Intelligere. n. ipſum credere eſt. at nō credere: proculdubio
ignorare. Sermo ſiquidē meus ad ueritatem uſqꝫ cucurrit. Mēs
quoqꝫ ampla: & a ſermone ad certū quiddam deducta: ueritatē
atigit. Deniqꝫ cōprehēdens oīa: eaqꝫ īueniens cōſona illis: quæ
interpretabatᷣ e ueſtigio credidit: & in ipſa fide decora fœliciter
requieuit. Quæ igitur de diuinis dicuntur: intellecta creduntur
quidē: nō intellecta negātur. hæc aūt de intelligentia dicta ſuf-
ficiant.

Mercurii Triſmegiſti Clauis ad Tatium.

Eſternum o Aeſculapi ſermonē aſcripſi tibi. Vñ æquū
h eſt hodiernū Tatio dedicare: eoqꝫ magis id operæpreci
um: quo diſputatio præſens: omnium ad illum a nobis antedi-
ctorum cōpēdiaria quædam ſumma futura eſt. Deus & pater &
bonum o Tati naturam eandem: immo eundem actum ha-
bent: Illa ſiquidem augmenti: diminutioniſqꝫ appellatio eſt: q̄
circa mutabilia & īmutabilia. i. humana & diuina uerſātᷣ. Quo
rum unumquodqꝫ ille uult eſſe: alibi uero actum: quemadmo-
dum in aliis demōſtrauimus: diuinorꝫ atqꝫ humanorꝫ quæ qui
dem in hoc intelligere neceſſe eſt. huius actus uoluntas eſt: hu-
ius eſſentia uelle cuncta ſubſiſtere. Quid eſt deus & pater & bo
num? niſi ipſum eſſe horum omniū nondū exiſtētium? Quin
etiam exiſtentia ipſa horum dum ſunt: id deus: id pater: id bo-

num: cui nihil aliud ex omnibus applicatur. Mundus enim ac sol eorum: quae sunt secundū participationē pater: nō tamen ui- uentibus uitae bonitatisq; causa. Quod si hoc ita se habeat: com prehēsus agitur a uoluntate boni: sine qua: nec esse unq̄. nec fieri potest: Cum filiorum pater. tum pcreationis: tum ēt alimēti: per solū appetitū boni suscipiēs. Nā bonū actiuū est: id alteri conue nire: quā illi nequit. Quod cū accipiat nihil: uniuersa uult esse: Nō dico o Tati uniuersa facit: faciēs enim lōgo quodā tēpore: deficiens ac indignū est. Siquidē interdū facit: iterdū cessat: ege nū quidem & quātitatis: pariter & qualitatis. Nōnūq̄ qualia & quanta disponens: alias horū contraria. Deus autem & pater & bonum: eo ipso quod oīa est. Tale igitur ei quidē ista praecipere potest. Etenim hoc uult esse: & est. Et ipsum maxime uero ipsi: nam caetera oīa pter ipsum. Propriū quippe boni: o Tati sese notum praebere id bonū est o Tati. TATIVS. Visionis pater bonae & pulchrae nos participes redidisti. Vnde meae mētis ocu lis uisione quasi iam expiatus est. TRIS. Neq; uero quēadmo- dum solis radius: fulgore nimio corrumpit oculos: calligātesq; reddit: sic ipsius boni conspectio. Illustrat enim: atq; oculi lucē eo magis exauget: quo qs capere magis potest ītelligibilis splen doris influxū. Velocior est & acutior diuina lux ad penetrandū īnocentiaq; & īmortalitate singula complens. Qui nitorē hūc a corpore uberius haurire pn̄t: Obdormiūt saepenumero a cor pore ad aspectū pulcherrimū: quēadmodū Celius & Saturnus nr̄i progenitores assurgūt. TAT. Vtinā & nos pater. TRIS. Vtinam o fili. Ad huc tamē ībecilliores sumus ad conspiciēdū. Tunc aūt poterimus mētis oculos eleuare: bonūq; decorē incō prehensibileq; prospicere: cum nihil de illo prorsus dixerimus. Eius cognitio diuinū silentium est: & intenta omnium applica- tio. Qui id intelligit: nil potest aliud cogitare. Qui id meretur: nil praeter ipsum aliud intueri. Qui id audit: nil audire post ip- sum: neq; corporis ēt sui mēbra mouere. Vniuersis pfecto cor- poris sensibus motibusq; solutus: intrepidus agit. Nam qui totum circumlustrat undiq;: mentem totam quoq; irradiat: animam abstrahit totam a corpore: totam in essentiam deni- q; dei trāsfigurat Impossibile. n. o fili aīam hoīs: ī corporis faece

iacentem diuinā assumere formā. Neq̄ licet etiam dei pulchritudinē contueri: nisi quis ante in deum fuerit reformatus. TATI. Quonam pacto id dicis o pater? TRISME. Omnis animæ distributio o fili. TATI. mutationes autem quonā modo interim distribuetes. TRIS. Num in his q̄ generatim diximus audisti: quēadmodū ab una mūdi totius anima: uniuersæ profluunt animæ per omnē mundum tanq̄ distributæ circūcurrentes? Harū utiq̄ animarū mutationes permultæ: partim sane in melius fœlitiusq̄: partim aūt in cōtrariū: Nā reptiliū quædā in aquatilia trāsmutanť: aquatiliū animæ in terrestria migrāt terrenorū in uolatilia scandūt: aereorū uertuntur in homines: hominū deinde immortales animæ ī dæmones transeunt: demū in deorū chorū fœliciter reuolant. Chori deorū gemini. uagantium unus: nō uagātiū alter. Atq̄ hæc est suprema animæ gloria. Anima uero in corpus humanū delapsa: siquidē mala perseuerauerit: nō gustat īmortalitatis quicq̄. neq̄ bono etiā fruitur. Reuoluto autem itinere in reptilia præcipitās: hæc utiq̄ adiudicatio ponaq̄ est animæ malæ: prauitas animæ: ignorātia. Aīa naturæ rerū bonique inscia: orbata oculis: corporis sese passionibus implicat. Aīa .i. mali dæmonis ritu corruta. seipsam ignorās abiectis corporibus: mōstrisq̄ deformibus: fuit. Corpus suū uelut onus īfestū circūfert: nō p̄sidens corpori: sed ob ignorātiā subiugata. Cōtra uero uirtus aīæ cognita est. Eruditus. n. re uera: bonus: pius: diuinus. TAT. Qui hic est o pater? TRISME. Qui nec loq̄tur. nec audit multa. Qui duobus sermonibus: seu dicendis siue audiendis: intēdit: & pugnat in tenebris. Nam deus: & pater: & bonū: nec lingua pronunciatur: neq̄ percipitur auribus. Cum hæc igitur ita se habeant in omnibus: q̄ sunt ex eo: quod seorsum ab illo esse nequnt: sensus insunt. Inter cognitionem aūt: ac sensum multum īterest Sensus enim superantis motus existit cognitio: scientiæ terminus. Scientia dei donum. siquidē una quæq̄ scientia īcorporea mēte utens ut organo: mēs autem corpore. Quāobrem utraq̄ in corpora: tum ītelligibilia. tum etiam materialia recurrunt. Ex oppositiōe. enim & cōtrarietate cōstare omnia necesse est: neq̄ aliter se habere possibile est. TATI. Quis igitur materialis iste deus. TRISME. Mūdus: pulcher quidem: nō tamē bonus, etenim ex materia cōstat: passionibusq̄ subiicitť. Primusq̄

est eorum: quæ patiũtur. Secũdus autem eo℞ quæ sũt. Indigus præterea suapte natura factus: aliquãdo semper existẽs: ĩ generatione atq; genitus: qualitatũq; & quãtitatũ omniũ genitura. Mobilis enim. Omnis ãt materialis motio: generatio dici debet. Intelligibil' quoq; status hoc pacto: motũ materialẽ agitat. Q m̃ mũdus spera est. i. caput nec supra materiale ꝗcquã. Quẽ admodum neq; aliud sub pedibus ĩtelligibile: at materialia cũcta: Mẽs uero caput ĩ circulum agitatum. i. secũdum naturã capitis motum. Quotcũq; igitur contigua sunt: capitis illius pelliculæ: que sane aĩa est: ĩmortalia n ta sunt: quasi corpus sit ĩ aĩa cõstitutũ: animamq; habẽtia: plena sunt corpore. Verũ quicqd a pellicula procul in qua sunt: quæ magis participãt aĩa: corpus existit. totum uero animal est. Itaq; mũdus ex materiali quodã & intelligibili compositus est. Mũdus animal primũ: homo secundũ: post mundũ animal. Primũ aũt aĩaliũ reliquo℞. quodcunq; uero animæ munus cõceditur aliis. homo quoq; possidet. Neque solum nõ. bonus sed malus ẽt: utpote mortalis perpẽdit. Mundus enim non bonus: quia mobilis: nõ tam̃ malus: quoniam ĩmortalis. Homo aũt tum quia mobilis: tum ẽt quia mortalis: malus esse censetur. Anima hominis in hunc uehitur modum. Mens in ratione: ratio in aĩa: anima in spiritu: spiritus in corpore. Spiritus peruenas arteriasq;: sanguineq; diffusus: animal undique ciet: moleq; corporis suspensam sustinet: atq; circũfert. Vnde decepti quidã humorẽ sanguinis animã existimarunt. nos plane latuit: quia in primis oportet spiritum ad aĩam usq; manere. deinde sanguinẽ coalescere: uenasq; & arterias cauas extendi: demum resolui animal: eamq; mortẽ corporis eẽ. Ex uno aũt principio cuncta depẽdent: principiũ ex uno atq; solo. Et principiũ quidẽ mouet: ut rursus extet prĩcipiũ. Ipsum tamen unũ præstat: nec ab unitate discedit. Tria igitur hæc sunt. Deus pater bonũ. & mũdus: & homo. Mũdus deus habet: mũdus hominẽ. Mũdus dei filius: homo genitura mũdi. Neq; enĩ ignorat deus hominẽ: sed curã eius habet: ab eoq; cognosci se uult. Hæc unica salus homini: cognitio dei. Hæc ad olympum ascẽsio. Ex hoc uno dũtaxat anima bona: neq; interdũ quidem bona: alias aũt mala. at secundum necessitatem. TATI. Quo modo id asseris omi Trismegiste? TRIS. Hoc inquam assero.

animam pueri contemplari seipsam: nondũ ex natura sua pro-
pter corpus egressam: nondũ enĩ corpus omnino cõpactum est
ac seipsam undiq; pulchrã conspicere? Nã haud corrupta est ad-
huc a corporis passionibus: mundi totius aĩa tuncq; dependẽs.
Cum uero compactum est corpus: animãq; in sui molẽ disper-
git: & distrahit: tunc illa obliuioni subiicitur. pulchriq; ac boni
uisiõe priuatur. Obliuio aũt ipsa ĩprobitas est. Ideque accidit iis
qui egrediuntur ex corpore. Recurrente .n. aĩa in seipsam. spiri
tus in sanguinem: anima ĩ spiritũ cotrahit̃. Mẽs a uelaminibus
libera & diuina existens: suapte natura igneum sortita corpus: p
loca omnia circũuagatur: animamq; iudicio iusto ac merito sup
plicio derelinqt. TATIVS. Quo pacto id ais o pater? TRIS.
Mens quidẽ ab anima: anima uero a spiritu separatur. Indumen
tũ mẽtis anima. Indumẽtũ animæ spiritus: Cõitelligere opor-
tet o fili cũ dicente auditorem: atq; cõspirare: auditũq; acutiorẽ
uoce dicentis habere. Harũ o fili uestrũ cõuolutio in corpore ter
reno cõficitur. Siquidẽ nudã secũdũ se mentẽ ĩ terrea sistere mo
le penitus impossibile. neq; enim potis ẽ terrea fæx mẽtẽ adeo
diuinã suscipere: neq; tantũ numẽ patibili confirmatũ corpore
sustinere. Assumpsit ergo mens animã uelut amictũ. Quinet
aĩa diuina existens uehiculo spiritus utit̃. Spiritus animal totũ
pcurrit. Itaq; cũ primũ mens a terreno corpore soluitur: propri
um mox subit amictũ igneũ: uidelicet corpus: quo sane quãdiu
circũtecta est: ĩterreũ corpus turgescerę nequit. Terra nãq; ignẽ
minime sustinet: tota siquidẽ ab exigua sintilla cremaret̃. Qua
de causa terrene moli circũfusus est humor: quasi quodã ad com
bustionẽ ignis obstaculũ: qui cũ acutissimus ac uelocissimus sit
omnium diuinorũ cõceptuũ singulorum comprehendit elemẽ
torum corpora. Etenim ipse cœlorum artifex: igne potissimũ
ad suã fabricã utitur. Opifex quidẽ totius utit̃ omnibus. oĩs aũt
faber iis: quæ sunt circa terrã. orba nanque igni mens hominis
ad humanãq; dispositionẽ dũtaxat idonea. diuina cõstruere ne-
quit. Humana certe anima: non oĩs quidem: si pia beataq;: di-
uina: postquã uero huiuscemodi aĩa p mortẽ a carcere corporis
est exempta: cũ omnis subierit uirtutis: pietatisq; mandata: cer

te aut mens: aut deus efficit. Certamē autem religiosæ pietatis hoc est. Recognoscere deum: iniuriā īferre nemini. anima tamen impia in natura propria remanet: ac seipsam nimiū crutiat corpus quærit quod īgrediatur terrenum & humanū. Aliud qppe corpus quam humanum: animam non capit humanā: neque fas est in corpus animā ratione carentis: animā rationalem corruere. Lex enim diuina generationē tam nephariam prohibet. TATI. Quo igitur modo crutiatur o pater hōis anima? Quodue suppliciū huius animæ grauius?. TRIS. Impietas o fili mi Tati: cuiusnam ignis ardētior flamma: q̄ impietatis est? Quænam fera mordax ita corpus lacerat: ut īpietas laniat animam? Nonne uides quot malis animus premitur impius? Hen sic fili uociferatur īpius animus. Vror: absumor: qd agā nescio. Deuorant me miserum mala undiq3 cōfluentia: nō uideo quicquam: heu miser: non audio. Tales afflicti sunt animi uoces. Talis naturæ congrua mulcta nō qualē tu forte fili: & alii quidā arbitrantur: quibus uidetur anima nostra: postquam est humanam exuta figuram in corpora degenerare brutorum. Hic enim impius error: uerū castigationis eius modus alter. Mens utiq3 cū dæmon efficitur: ad obsequium dei iubetur igneum capessere corpus: inde in animam transfusa nephariam: causam flagellis uerberat peccatorum. his aīs uerberatus iniquus ad neces: cōuitia: obiurgia. rapinasq3 uarias sese uertit. ad ea deniq3 per quæ delinquunt homines. uniuersa delabitur. At cum ī sanctā mens influit animam: extollit illam ad sapientiæ lumen. Hæc anima postmodū nnnquam somni torpore languescit: sed & uerbis pariter: & operibus humano fert opem generi: iuuatq3 modis omnibus suum semp æmulata parentem. Quamobrem oportet o fili nos agentes deo gratias obsecrare: ut bonæ mentis participes efficiamur. in melius quidem anima migrat: in deterius nūquam. Est etiam animarum communio quædam deorum. animæ communicant hominū animis. Deus se communem singulis exhibet. præstantior enim cunctis ille. Cuncta autem illo sunt imbecilliora. Mundus deo: homo mundo: homini brutum subiiciatur. Deus super omnia est: & circa omnia.

Dei radii actus existunt: mūdi radii sunt naturæ: radii uero hominis artes atq̃ scientiæ. Per mundū exercentur actus. iiq̃ in hominē: per mundi radios naturales descendūt. Naturæ p elementa: homines per artes atque scientias. Hæc utiq̃ mūdi totius administratio ex unius natura dependēs: perq̃ unā materiē recte discurrens: qua nihil ualidius: nihil diuinius: nihil deniq̃ magis unitū. Hominū ad deos: ad homines deoꝝ communio. Iste bonus est dæmon: anima: quæ hoc plena est: beata est: misera uero: uacua. TATIVS. Quanam ratione id ais o pater? TRISME. Scito mi fili: quia aīa oīs habet ipsum bonum pro mēte. De hac enim presens nobis est sermo: nō de ministro huius: quē supra diximus: ex iudicio demissum ad inferos. Aīa: mentis præsentia destituta: nec agere quicquā: nec dicere potis est. Sæpe uero mēs extra animā: quo quidem in tēpore nec audit: nec uidet anima: sed animali similis est ratione carenti. Tāta est potentia mentis: quæ animā huiusmodi deserit: implicitā corpori: & ab eadem tractā ad infera. Talis anima fili mi mentē nullā habet. Ideoq̃ nec hominē hūc appellare phas est. Homo siquidē animal est diuinum: nec est cum terrenis brutis: sed cum diis cœlestibus cōparandus. Quinimmo si audendū ē uerum fateri: homo uerus uel cœlicolis est præstātior: uel saltem pari sorte potitur. Etenim quicunque cœlitū descendit ad terrā cœli limitē deserit. Homo aūt ascendit in cœlū: illudq̃ metitē Nec eū fugit quæ ima sunt: quæ ue sublimia. Ac reliqua oīa diligenter inquirit. Quod que maius est terrā quidē haud dimittēs in cœlū attollitur: tā āpla est hūanæ naturæ potestas. Quāobrem audendum est dicere. hominē quidē terrenū. Deū eē mortalem. Deum uero cælestē: immortalē hominē. itaq̃ hoꝝ uirtute duoꝝ: hominis. s. ac mundi: gubernantur singula. uni demum cuncta subiiciuntur.

MENS AD MERCVRIVM.

d Esine tā diu disserere o Trismegiste Mercuri. Sile: iam ante dictoꝝ reminiscere: Etenim sensum tibi meū nō pigebit exprimere. eoq̃ magis: quo multe & uarie inter mortales de mūdo deoq̃ opiniones pererrant. TRIS. Equidē ut ingenue fatear huius rei ueritatē nōdū teneo ipse. ergo mi domine purā exprime ueritatē. nā unicum te elucidare talia posse

cõsido. MENS. Audi me igitur o fili. Tempus: deus: & uniuer sum: sic se habent. Deus æternitas: tẽpus generatio. Deus æter nitatẽ: æternitas mundũ: mũdus tempus: tempus generationẽ efficit. Dei quasi essentia est: bonũ pulchꝝ beatitudo: sapientia æternitas essentia. ipsum idem. mũdi ordo. temporis transmu tatio. generationis mors & uita. actus dei mens & anima. æter nitas perseueratio: atque immortalitas: mundi institutio. & re- stitutio. tẽporis augumentũ & diminutio generationis denique qualitas. Aeternitas ergo in deo. in æternitate mundus. tem- pus in mũdo. In tẽpore generatio. æternitas extat circa deum. Mundus in æternitate mouetur: tempus terminatᷓ i mundo. ge neratio cõplectitur in tempore. sors itaqꝫ omniũ deus. essentia uero æternitas. Opus æternitatis est mũdus. factus quidem nõ aliquãdo: factus autem semper ab æuo. Cũ uero nunquã cesset æuum: nũquam cessabit & mundus. Cumqꝫ sit mundus æter- nitate comprehẽsus: nulla mũdi pars iterit. TRISME. dei uero sapientia quid est? MENS: Bonũ: pulchrũ: beatitudo: omnis uirtus & æuũ: unde ĩmortalitatẽ præstat æuum: pseuerantiam materiæ tradens. Origo enim materiæ pendet ex æuo: quem- admodũ ex deo æuũ. Generatio qdẽ ac tẽpus naturæ geminæ: & ĩ cœlo sũt & ĩ terra. ĩ cœlo sane ĩmutabilia sũt. Hæc duo atqꝫ immortalia ĩ terra mutabilia corruptioniqꝫ obnoxia. Aeternita tis aĩa deus est: aĩa mundi æternitas: terræ aĩa: cœlum: Deus in mente: mẽs in anima: anima autẽ ĩ materia. omnia uero ista per æuũ: totũ hoc corpus: in quo corpora oĩa anima mẽte: deo qꝫ plena: intima mũdi replet: cõplectitur extima: uitã omnibus hæc sugerit. extrinsecus quidẽ: igenti huic perfectoqꝫ animali mũdi: intrinsecus autem cæteris quæ insunt mundo uiuentibus Supraqꝫ in cœlo: quod idem est: oĩa sistens ĩfra uero ĩ terra: ge- nerationẽ agitans. Mũdũ profecto cõtinet æuũ. siue p necessita tẽ: seu prouidẽtia: uel natura. Et siquid aliud quis cogitat: uel ẽt cogitabit unquã: id omne deus agit. Actio dei potestas ĩsupera- bilis: cum qua nec humanã: nec diuinam ullã comparare quis audeat. Caue igitᷓ o Mercuri: ne quid infernorũ: ne quid ẽt sup- norum dei simile censeas. nam a uirtute penitus aberrares. Ni- hil quippe simile est. quod dissimile solumqꝫ & unum est. Ne- que cuipiam putes eandem quæ deo uim adesse. Quid enim

post illum tale: & ad immortalitatē: & ad qualitatis transmuta
tionē: quid autē præter hoc aliud deus efficiet: neq; enim ocio-
sus est deus: nam ociosa forent omnia. Cuncta siquidem plena
sunt deo: ocium uero in nullis mundi partibus reperitur. nomē
pfecto uanum est ocium: tum secundum id quod agit: tum eti
am secundum id quod agitur. uniuersa fieri necesse est: ac semp
fieri secundum loci cuiusq; naturam. Agens nō uni præsens est
tantum: sed omnibus nec unū dumtaxat uerum uniuersa produ
cit. Nam efficax existens in se ipsa potestas: in iis quæ facta sunt
minime sufficiens est. Sub ipsa enim sunt opera ab illo progeni-
ta. Age: contemplare: pro me subiectum tuo conspectui mun-
dum: atq; eius diligenter circunspice formam. inuiolabile cor-
pus: quo nihil antiquus per omne qdem adultū ac uirens. Inspi
ce præterea mundos septem suppositos: ornatu mirifico fabri
catos: ordine sempiterno: cursu suo differenter cōplentes æuum
plena lumine singula: ignis uero in illis nullo modo. Amicitia
enim contrariorum. dissimiliumq; commixtio. lumen institu-
it illustratum ab actu dei: bonorū omnium genitoris: totius or-
dinis principis: septēq; mūdorū ducis æterni: lunam uero cæte-
ris præcurrentem: naturæ organum: inferiorē materiā transmu
tantē. Terram in mūdi medio sitam: pulchri mundi subsellium
nutrimentū terrenorꝫ oīum: eandēq; nutricē. Meditare numerꝫ
mortaliū īmortaliūq; uiuentiū mediū uero q̄si cōfiniū utrorūq;
mortaliū uidelicet atq; īmortaliū: lunam ipsam circueuntem:
Anima rursus omnium plena: propriis ab ea motibus agitata:
ptim quidē circa cœlum: partim uera circa terram: nec ea quæ
dextra sunt ad sinistra: neq; leua ad dextra. Item nec supera ad ī
fera: nec infera iterꝫ ad supna. Q̄d aūt hæc oīa genita sint o dul-
cissime mi Mercuri: nequaq̄ nūc opus ē. ut me differente perdi
scas. Nam corpora sunt hentq; animā: & mouentur. Hæc autē
in unū cōgredi absque cōgregantis uirtute īpossibile est. Opor-
tet igitur aliquē esse talem ac penitus unū. Nam cum multi: ua
riiq; sint motus: & dissimilia corpora: unus autē ordo uelocitatis
in omnibus: impossibile est duos aut plures esse factores: neq;
enim ordo unus probaretur in multis. Præterea qui inter illos
ībecillior esset: potentiori nimirum īuideret: ex quo seditio quæ
dā exoriretur. Itaq; si unus eorum auctor mutabiliū aīaliū exti

tiſſet: cuperet quoque immortalia gignere quemadmodum ge
nitor īmortaliū affectaret mortalia. Quinetiā una exiſtente ani
ma: unaq; materia ad quā illorum potiſſimū fabricatio ptinet
Quod ſi ad utrūque: ad quam prouincia maior? ſic autem cogi
ta. omne corpus uiuens ſeu mortale ſiue immortale ex materia
conſtat & anima. omnia ſane uiuentia corpora animata ſunt:
non uiuentia uero nuda pene in omnia. Anima quoque
ſimiliter ſecundum ſeipſam ſuo propinqua parenti: uitæ cau
ſa eſt. uitæ autem cauſa eſt quilibet immortalium. Quonam
igit̄ modo: mortalia uiuētia differunt a mortalibus? itēq; ab im
mortalibus īmortalia? eſſe itaq; horum omniū auctoris præ cæ
teris eſt præcipuū. Nam aīa una: uita una: una quoq; mā. Quiſ
nam iſte quis alter præter unicum deum? Num alteri cuipiam q̄
ſoli deo conuenit ꝓcreare uiuentia? Vnus itaq; deus mūdū unū
eſt confeſſus. & ſolem unum. unicam lunā. unam quoq; diuini
tatem. Ipſum uero deū quot credimus eſſe? Vnus igitur ſingula
facit in multis. Num cenſes arduum quiddā & laborioſum deo
uitam: animā: īmortalitatem: mutationemq; efficere? Tu enī
tot tātaq; poteſ: uides: audis: odras: guſtaſ: tangis: loqueriſ: gra
deris: ſpiras: intelligis. Neq; alter eſt in te: qui uidet: quiue au-
dit alter. Nec loquitur unus: graditur alius: hic odorat: ille gu-
ſtat: hic ſpirat: intelligit ille. At unus hæc omnia pſtat: neq; ēt
poſſibile eſt illa ſine dei materia fieri. Vt enim qui ceſſat ab iis:
non eſt amplius animal: ſic qui ab illorum conſtructione ceſſa-
ret: minime deus eſſet. id aūt ſuſpicari nephariū. Quod ſi con-
ceſſum nihil in rerum natura conſiſtere. cui non inſit naturalis
quidam agendi uigor: ſimulq; certi operis excutio: quanto ma-
gis aſſeuerandum eſt deo non deeſt poteſtatem omniū & effe-
ctum? Nam quicquid ocioſum: imperfectū: imperfectum dice
re deum nephas. facit igitur omnia deus. Nunc mihi id paulū
temporis o Mercuri totus adeſto: ipſū te mihi dedito: opus dei
confeſtim intelliges. Hoc opus adeſſe neceſſariū erat: ut eēnt ea
quæ fiunt: quæue fiebāt: & quæ fient in poſterum. Id autem o
ſuauiſſime mi Mercuri uita eſt: id uero pulchrum. id autem bo
num: id deniq; deus. Sin autem petieris: ut hæc tibi per exem-
pla operū ante oculos ponā: aduerte qd tibi accidat generare uo
lenti. non tñ illius hoc ſimile. ille ſiquidem non diffunditur uo-

luptate: non habet operis adiutorē. Suapte natura efficax: ui ꝓpria operans uersatur: in opere semper existēs ipse: quodcūq; fecerit unq̄. Si quodā influxū suū ille subtraxerit: deficiente uita: ī mortē corruēt uniuersa. Cū uero uiuant oīa: unaq; sit uita cunctoꝝ: unus est deus. Rursus si oīa uiuētia sunt: & quæ ī cœlo uidentur: & q̄ iacent in terra: una aūt uita cunctoꝝ manat ex deo atq; ipsa & ipse est deus. ab uno fiunt oīa cōditore. Vita uero est unio mētis & aīæ: mors āt non pnicies concretoꝝ: sed unionis pluriū dissolutio. Imago ergo dei æuū: æui mūdus: mundi sol: solis āt homo. At uero mutationē quandā populi mortē eē arbitrantur: ob eam causam: quia moles resoluitur corporis. uita se reuocat in occultū. Equidē o dilecte Mercuri. mūdum quidē mutari hac te doceo rōne: quia quædā illius pericule in occultū iugiter habeūt: nunquā tamē interire illum existimato. Hæc ꝑfecto mūdi sunt passiones: reuolutio. s. atq; occultatio. Reuolutio quidē cōuersio: occultatio āt renouatio est. Omniformis ꝑterea mundus formas haud sane aduētitias: peregrinasq; suscipit. uerū ipse eas in seipso coagitat: ēt omniformis mūdi similis erit: at si unitam formam habuerit. In hoc erit mūdo deterior. Quid itaq; dicemus ad hec? ne obsecro in ambiguo resistamus Quod enim in diuinis ambiguū nōdum cognitū: unā igitur habet ideā. huius aūt idea propria cū apectū fugiat oculoꝝ: incorporea est. formasq; per corpora singula exprimit. Neq; ulla te prorsus admiratio teneat: quia sit quedā īcorporalis idea. est enī qualis idea sermonis & in scriptionibus apices. uidentur. n. per multū excedere: planæ tamē ex natura: leuesq; sunt. Meditare aūt quod nūc dicetur audientius: quod que uerius ēt asseretur: queadmodum homo nequit sine uita uiuere: ita nec deus uiuere potest: nisi bona producat. Hæc. n. dei uita: hic eius: actus agitare singula: uitamq; omnibus inspirare. Quædā uero eorum quæ supra diximus: certā quādā requirunt intelligentiā. Considera in hoc exemplo: q̄d potissimū significare uelim. Omnia sunt in deo: nō tanquā in loco posita. Locus enim corpus est immobile: atq; ea quæ posita sunt: motu carēt. Locatur quippe aliter in corpore: aliter in phantasia. Cogita singula cōtinentē: cogita nihil esse quā incorporalis natura capacius: nihil uelocius: nihil ualidius: ipsumq; oīum capacissimū: uelocissimū: poten-

tissimū. Sic iterū a teipso incipiēs meditare: atq̃ animæ tuæ ꝓcipito: quæ citius quā precipies euolabit. Iubeto inquā: ut trāseat in occeanū: illa prius quā iusseris ibi erit: idē ubi nunc est: nequaquā discedēs. Iubeto iterū ut in cœlū uolet: nullis penis egebit: nihil eius obstabit cursui: nō solum incendium: nō ætheris amplitudo: nō uertigo cœlorū: nō siderū reliquorū corpora qn penetrās oia: ad supernū corpus usq̃ trāscendat. Quinetiam si uolueris globos omnes transire cœlorū: quodq̃ superius est iuestigare: id quoq̃ tibi licebit. Aduerte quāta sit animæ tuæ potestas: quāta celeritas. Tu ne potes ista? Deus nō possit. Hoc igitur pacto cōtemplare deū: ut in se ipso intelligētias oēs habentē habentēq̃ seipsum ceu mūdum penitus uniuersum. nisi te deo equaueris: deum nunq̃ intelliges: nā simile semper a simili suo cognoscitur. Extende teipsū in magnitudīe sine termino. Emerge ex corpore. totū supergredere tempus: æternitas esto. Sic deum deniq̃ noueris īpossibile nihil in teipso supponēs. Teipsum īmortalē puta: cōprehēdere cuncta potentē: scientiā omnē atq̃ omnē pariter artē. Omni sublimitate sublimior esto: oī fundo profundior: sensusq̃ factorū tuorū singulos in te colligito: ignis aquæ: arridi: humidi. Adesto simul mundi partibus oībus: cœlo: terræq̃: mariq̃. per omnē ætatē: extra corpusculi tui uentrē habitato: per mortē nihil īterire putato. Cuncta hæc simul cōprehendito: loca: tēpora: moles: qualitates: & quantitates: sic deum intelligere poteris. Cōtra si animā tuā in corpus demerseris. ipsāq̃ abieceris: iisq̃ te uerbis in cenū prostraueris: neq̃ scio quicq̃: neque scire etiā ualeo. uastū horreo maris fundū: in cœlū uolare nequeo. nō noui quid nūc sim: nō noui quid sim futurus in posterū. Quid tibi cū deo? neque enī potes: cū sis malus corporisq̃ fetidi seruus: ipsū pulchrū: bonūq̃ percipere. Extrema uero prauitas nō recognoscere deū. At uero cōsidere: atque sperare se bonū aliquādo reperire posse: uia quædā diuina est: ad bonū recto tramite ducēs: facilisq̃ & peruia. passim procedēti tibi sēper. occurret ābulāti: nauigāti: die: nocteq̃ loquēti: pariter atque tacēti. Nihil est enī ī rerū natura: quod nō aliquā præ se ferat diuīitatis imaginē. TRISMEGISTVS. Nōne īuisibilis deus? MENS. Religiosius loquere. Trismegiste. nā quis illo lucidior: Ille q̄ppe oia ob eā causā fabricauit: ut eū ꝑ singu-

la cerneres. Hæc dei bonitas: hæc eius uirtus est. Illum fulgere per omnia: nihil est uel in corporeis etiam inuisibile: mens ipsa intellectione uidetur. Deus in operatione conspicitur. Hæc hactenus enodata tibi sint Trismegiste: cætera omnia ipse p te iã perscrutaberis: neqꝫ falsa ueritatis imagine decipieris.

Mercurii ad Tatium de cõmuni.

m Ens quidem o Tati ex ipsa dei essentia: si qua tamen est eius essentia: nascit̃. Hæc qualiscũque sit: sola se ipsum sincera cõprehẽd t. Mens igitur ab essentia dei nequaquã diuisa: sed illi potius eo modo connexa: quo solis cor pori lumen. Hæc mens deus est in hominibus: atqꝫ iccirco nõnulli ex hominum numero: dii sunt: eorumqꝫ humanitas est di uinitati q̃ proxima. Etenim bonus demon deos quidem prædicat immortales homines aũt mortales deos. In animalibus ãt irrationabilibus mens illa natura est. Nam ubicũque anima: ibi quoqꝫ mens: quemadmodum ubicunqꝫ uita: ibi etiam anima ĩ uiuentibus: absque rationis discursu. Anima est uita uacua mentis: mens quippe adiutrix est hominũ animarum: eas ĩ bonum proprium reuocans. In animalibus ratione carentibus cum natura cuiusque operando congreditur. in animis hominũ resistit interdum: atque repugnat. Anima siquidẽ infusa corpori: a uoluptate atque dolore continuo deprauatur. ex corporis. n. com mixtione uoluptas & dolor: ceu riuuli quidã scaturiunt: in quos madens anima suffocatur. Quibuscunqꝫ igitur animis mens præsidet: suo illa fulgore illustrat: earum moribus malisqꝫ resistens: quemadmodum uero medicus eruditus ægrotantis corpus doloribus afficit. urendo illud: atqꝫ secando recuperãdæ ualitudinis gratia. eodem modo mens uoluptuosam affligit aiam ut radices uoluptatis euellat. ab hac. n. oĩs aĩæ morbus: morbus animæ grauissimus: impietas est. opinio aũt nõ ad bonum prorsus ullum: sed ad malum potius allicit. At uero mẽs illa repugnãs: sic animæ bonum procurat. ut sanitatem corporis: medicus quotcunqꝫ hominum animæ mẽtem nequaq̃ sortitæ sũt gubernatricem eandem: quæ & brutorũ animæ patiuntur. Dimittit eas mẽs cupiditatum imperio ad quarum explectionem ardenti quodam impetu perferuntur: rituqꝫ ferarum immode-

rate & irascũtur: & cupiunt. Quodq; deterius est: nec finẽ im ponunt libidini ullum: nec malorũ inueniũt passionũq; termi- num. Hisce uelut littorem: ut uindicẽ deus legẽ proposuit. TA TIVS. Hic o pater disputatio illa de fato: quam ĩ superioribus imperfectam reliquimus reuiuiscit. Nam si decretũ sit quosdam adulteros: quosdam fore sacrilegos: cur aliquis inde mulctatur? quando quidẽ cõpulsus fati necessitate deliquerit. TRISME. Omnia sunt fati opera fili. absq; illo nihil est corporaliũ: nõ bo num: sine illo quicq̃ põt: nõ malũ fieri sine illo. Decretũ est eũ quid turpe quid cõmiserit pati: ille ob id cõmittit: ut patiatur in de quodcunq; patitur quando cõmiserit. Cæterum de fati ac de lictorum suppliciis: in aliis diximus. Præsens uero nobis est ser mo de mente. Quid mens ualeat: q̃ differens in hominibus ac brutis sit eius instinctus atq; iterum quo modo in brutis quidẽ non est mens ipsa beneficia: in hominibus aũt libidinis impetũ cohibet: iracundiæ restinguit ardorem. ex quo sequitur: ut inter homines: irrationales quidam: nonnulli rationales existãt. Cũ cti uero homines fato: generationi: transmutationi subiiciũtur Initium quippe: finisq; fati duo hæc: generatio. s. ac transmuta tio. Et homines uniuersi idquidẽ patiuntur: quod instituit fatũ Verum rationales illi: quibus diximus mentem ceu gubernatri cem assistere. non eodem modo: quo cæteri patiuntur: ĩmo ab improbitate alieni: existentesq; nõ mali: patiuntur minime ma lum. TATIVS. Quomodo rursus hæc ais o pater? TRIS. Adulter nõne malus. Homicida nonne malus. Homo nõ adul ter patitur: sed quemadmodũ adulter. Non homicida: sed quẽ admodum homicida. Qualitatem transmutatiõis effugere im possibile est: sicut & generationis effectum. Prauitatẽ uero mẽ- tem habenti uitare licet. Quamobrem ego mi fili bonum sem per dæmonem audiui dictantem: qui si litteris quæq; monumẽ ta mandasset: mira quædam in dies humano generi emolu- menta conferret. Solus ille mi fili tanquam ipse pro me ge- nitus deus: uniuersa conspiciens: diuina in nos effudit oracu- la. Hunc equidem audiui sic aliquando prædicãtem: unum om nia sunt. præsertim intelligibilia corpora uiuimus potentia: actu: æternitate. Mens huius bona: quemadmodum & eius

anima bona: cũ id ita se habeat: nihil est intelligibiliũ ab intelli
gibili distans Potest preterea mẽs princeps omnium atq; anima
dei: quæcũq; uult efficere. hæc ille. Tu igitur ista considera: &
ad hũc quẽ inferã sermonẽ de fato: mente arrectisq; auribus ad
sta. Si diligenter litigiosas captiunculas euitaueris: inuenies abs
q; dubio: qd' mẽs aĩa dei dominat̃ oĩbus: tũ ẽt legi: ac cæteris
uniuersis neque aliqd illoꝝ: quæ ad fatũ spectãt: ĩpossibile mẽti
Ideoque humãus animus fato supiori nõ tñ quæ fato subiecta
sunt. negligit. atq; ista sũt oracula bõi dæmonis optĩa. TATI-
VS. Vere diuine: atq; etiam cõmode tractasti hæc o pater. At
illud insuper mihi declares obsecro. Mentẽ in brutis operari na
turæ modo dixisti: cum illorum affectibus cooperãtẽ. Affectus
autẽ irrationaliũ: ut arbitror: passiones sunt: mens ergo passio
quædã est. Sic enĩ passionibus cõsormat̃. TRISMEG. Euge
fili bone: q̃ generose rogas. æquũ est: ut' tibi respondeã. Omnia
quæ insunt in corporibus ĩcorporea: patibilia sunt: immo passi
ones proprie sunt. Omnis motus corporeus: ĩcorporea quoq;
mouetur a mente. Motus autẽ passio. Vtraq; ergo. tum quod
mouetur. tum etiã quod mouet. patiuntur. Hoc quidẽ dominãs
illud uero subiectũ. Cum uero separatur a corpore: a passioni-
bus liberatur. ĩmo nihil usq̃ ĩpatibile fili. cũcta. n. patibilia. Sed
passio & patibile in hoc maxĩe differunt. ꝙ unũ agit. alterũ pa
titur. Corpora uero secundũ se ipsa etiam agũt. aut. n. ĩmobilia
sunt aut mouent̃. Vtrum uero sit horũ: passio est. Incorpora-
lia aũt operãtur semper: proptereaq; patibilia sunt. Neq; te ap-
pellationes moueãt. Operatio. n. ac passio idẽ: uocabulo tamẽ
magis honorãdo uti. nil obest. TATI. Perspicuã de iis ratio-
nem reddidisti o pater. TRIS. Illud præterea considera o fili:
quod duo hæc soli ex oĩbus aĩalibus hominis deus ipse largitus
est sermonem. s. atq; mẽtem. Quæ quidẽ eiusdẽ ac ĩmortalitas
premii esse censentur. Iis quisquis ad id quod decet: utitur: nihil
ab ĩmortalibus discrepat. Quinẽt corporis solutus cõpedibus:
ab utrisq; ducet̃ ĩ chorũ beatorũ simul atq; deoꝝ. TATI. Cæ
tera præter hominẽ animãtia: nonne sermone utunt̃. TRIS.
Non fili: sed uoce. permultũ interest uocẽ inter atq; sermonem
sermo cũctis cõis hominibus: uox aũt propria cuiusq; homi-
nis: propria etiam cuiusq; generis animãtiũ. TATIVS. O pa

ter diuersa genera hominũ diuersis utuntur sermonibus? TRISME. Diuersis o fili unus etiam sermo: qui per iterpretationem huc atq; illuc trãslatus: unũ deniq; uerbum existere reperitur: Verbum idem apud ægyptios: persasq; & græcos: sed uideris mi fili uerbi uirtutem: & amplitudinem ignorare. Beatus deus dæmon bonus: animam esse in corpore: mẽtẽ in anima: in mẽte uerbũ pronunciauit: deum autẽ hoꝝ patrem asseruit. Verbũ itaq;: imago ac mens dei ẽ. est corpus quidẽ ideæ: idea uero anima ẽ: purissimaq; materiæ portio aer: aeris anima animæ mẽs mentis deniq; deus. Deus uero circa omnia: simul atq; p omnia mens circa animã: anima circa aerem: aer circa materiam. Necessitas autem: prouidentiaq;: & natura organa mundi sunt: ordinisq; materiæ. Etenim ĩtelligibiliũ unũquodq; eessĩtia: essentia uero illorũ: ipsum idem. A teorũ quæ mundo insunt corporum: unumquodque est moltitudo. Corpora composita ipsũ idem habentia: atq; inuicẽ mutuo transeuntia: ĩmortalitatem ipsius eiusdem perpetuo seruant. In cæteris corporibus: quæ cõposita sunt: corporis cuiusq; numerus est. absq; numero constitutionẽ uel cõpositionem uel dissolutionẽ fieri: impossibile est. unitates quippe gignunt atq; augent numerũ: rursusq; solute: in se numerũ retrahũt. Materia qdẽ una: totusq; hic mundus: magnus est deus: imago maioris: unitus illi: patris ordinẽ uolũtatemq; seruans: uitæ totius integra plenitudo. Neq; est in eo qcq̃ per omnẽ æternitatẽ: restitutionẽq; paternã: seu ad totum: siue ad partẽ spectans: quod nõ uita fruatur: neq; est uitæ expers in mundo quicq̃: nec fuit ante: nec erit. Viuentem. n. uoluit pater eius: quãdiu est: esse mundum. unde deum hunc esse necesse est Quomodo possunt o fili in deo: in totius imagine: in plenitudine uitæ esse quædam uita carentia? Priuatio uitæ corruptio ẽ: corruptio uero pernities. Quonam igitur pacto pars ulla eius quod incorruptibile est corrumpi: uel dei quicq̃ destrui potest? TATIVS. Nonne o pater animalia quæ in mundo sunt: mũdi partes intereunt? TRISME. Rectius loquere fili. Erras. n. in nomine: non moritur in mundo quicq̃: sed composita corpora dissoluũtur. Dissolutio mors non est: sed mixtionis resolutio quædam. Soluitur autem unio: non ut ea quæ sunt intereant: sed ut uetera iuuenescant. TATIVS. Cum

At quaedam operatio uitae: nonne motio quaedam haec est? atq; iccirco quid in mundo immobile? TRISMEGISTVS. Nihil o fili. TATI. Nunquid imobilis tibi terra uidet? TRIS. Minime: sed multis motibus agitata. sola tamē haec quodāmodo stabilis. An non ridiculū esset ipam nutricē oīum concipientē: parturientēq; singula motu carere: īpossibile enim aliquid absq; motu parere: nec minus ridiculum: quantū id corpus sterile nuncupare. Nihil enim aliud ipsius īm obilis appellatio: q̄ sterile quiddā significat. Totum hoc o fili generatim considera: quod est in mundo: aut crescendo: aut decrescēdo mouet. Quod uero mouet: id praeterea uiuit. singula tamē uiuentia: haud eadē eē necesse ē Simul quippe mundus uniuersus existens: totus quidē imobilis. partes autē eius agitabiles undiq;: nihil tamen corruptioni subiectū: sed appellationes quaedā falsae homines turbant. Neq; enim generatio uitae creatio est: sed latentis explicatio uitae. neq; mutatio mors: sed occultatio potius. Cū haec igitur ita se habeant: īmortalia cuncta. Materia quidē uitae spiritus est. mens animae. Ex mente uiuēs omne ꝓfluit. Omne igitur uiuens per mētem: permāet īmortale. Maximo uero omniū īmortalis est homo: qui deum capit: qui diuinae conformatur essentiae. huic. n. soli ex omni uiuentium genere: deus ipse congredit. nocte quidē ꝑ somnia: die crebrius per portenta: perque oīa sibi futura praenunciat. per aues: per intestina: per spiritū: perq; sibyllā: ꝓpter quam uere dicitur homo scire quae sunt: quae fuerunt: quae mox uentura trahantur. Illud autem in primis animaduertas fili mi uelim: ꝙ unū quodq; genus uiuētiū reliquorꝝ: propriā mūdi prouinciā habitat. humida quidē aquā. terrestria terram. aerē uolatilia: homo autē his omnibus utit: terra: aqua. aereq;: & igni. Coelū suspicit: sensuq; illud attingit. deus uero circa omnia simul atq; per omnia. Actus. n. est omnium: atque potestas. nā arduum quiddā est o fili. deum percipere. Hunc quotiēs intueri uolueris: aduerte mundi ordinē: atq; ordinis eius ornatū. Aduerte necessitatē eorum: quae sensu percipiuntur. prouidentiāq; cūctorū: quae facta sint ante: & quae quotidie fiūt. Aduerte plenam uitae materiam: talem ac tantum deum cum omnibus bonis: & pulchris diis. daemonibus: atq; hominibus incedentem TATIVS. At istae o pater operatiōes quaedam sunt. TRIS.

Ah fili unde hæc: nisi ab ipso deo proficiscuntur? num ignoras ꝙ quemadmodũ mundi partes sunt cœlũ: aqua: terra & aer: eodem modo dei membra: uita: ĩmortalitas: necessitas: prouidẽtia: natura: anima: mens? Horumq; omniũ perstipatio: ipsum bonum: neq; sit aliquid usq̃: nec est factũ: ubi deus ipse nõ adsit TATIVS. In materia ergo pater. TRIS. Materia fili mi seorsum est adeo. ut locus ille proprius assignetur. Quid aliud illũ existimas: q̃ rudẽ: indigestamq; congeriẽ hanc existere posse? ne credas nisi formetur: Quod si formatur: ab aliquo certe formatur. Operationes enim formandi: partes dei esse diximus. A quo ergo uita donantur animantia singula? A quo fiũt ĩmortalia: quæ ĩmortalitatis munere perfruuntur? A quo mutantur: quæ mutabilia sunt? siue materiam: seu corpus nuncupaueris: dei actus esse memẽto. Actumq; materiæ materiæ rõnẽ. actũ corporeũ corpoꝝ rõnẽ. actũ essentiæ: essentiæ rationẽ. idq; omne: neq; quicq̃ est in omni: quod nõ sit ipse deus. Itaq; nec magnitudo: neq; locus: neq; qualitas: nec figura: neq; etiã tempus circa deũ. Omne enĩ est. Omne ãt circa oĩa: atq; per oĩa. Hoc uerbũ o fili cole atq; adora. Cultus ãt dei unus est: nõ eẽ malũ.

Mercurii ad tatium Filiũ suum de generatione & ĩpositione silentii. Tatius.

iN communibus pater sermõibus per ænigmata quedã ac sine declaratione ullius adiunctionis: de deitate tractasti. asserens ante regenerationem saluũ fieri neminẽ Equidẽ dum ascendebas in montem: supplex tibi tũc astiti obsecraus. ut mihi regenerationis rationem aliquando reserares: id. n. solum restabat tunc mihi discendum. Tunc demũ spopõdisti te reuelaturũ: cum a mundo forem alienatus. Ecce iam paratus sum pater: a mente mea mundi deceptiones excussi. Tu ergo serua promissa. Regenerationis modũ uel palã: uel clãculum: ut lubet edíscere. Ignoro o Trismegiste: q̃ ex materia quoq; semine natus fuerit homo. TRIS. O fili contẽplatiua in silentio sapia: semen eius uerum bonum. TA. quõnam serente pat: hoc. n. ignoro. TRI. Volũtate dei mi fili. TAT. Et quãti est qui nõ est genitus expers enim intelligibilis essẽtiæ. quod si aliter se habeat: qui gignitur: deus erit dei filius. TRISME.

Omne in omni: constans ex omnibus potestatibus. TATI. ænigmata fingis o pater: neq; patris more cum filio loqueris. TRISME. Hoc genus o fili nõ eruditur. uerbũ quotiens uult: sub insinuatione quadã in dei memoriam reducitur. TATI. Impossibilia infers: ac nimiũ uiolenta. qua propter his cupio cõtradicere. TRIS. Admodũ discrepas a paterno generẽ Tati. TATI. Ne inuideas mihi pater: legitimus. n. sum filius. Age præcor: regenerationis modũ me doce. TRIS. Quid dicã fili quod dicam: præter hoc nõ habeo quicq̃: q uerũ cerno specta-culũ: ex dei benignitate mihi iam oblatũ: unde in corpus sum ĩmortale translatus sumq; nõ ille qui prius fuerã: ac mens nup effectus hoc misteriũ nõ docetur. Vide hoc elemento formato per quod uidere licet: per quod neglecta est a me prima cõposita species. nõ q sim coloratus tactũq; ac terminũ habeã. ab iis. n. ĩpresentiarũ alienus sum. TATI. In furorẽ me insanũq; mentis oestrũ o pater nimiũ concitasti: impresentiarũ me ipsum haud uideo. TRIS. Vtinã fili carissime tu quoque te ipsũ non dor-miens trãscurrisses: instar eorũ. qui somno insomniis occupãt. TATIVS. Dic age: quis est regeneratiõis auctor. TRISME. Dei filius homo: unius uolũtate dei. TATIVS. Nũc mutum o pater ac stupidũ reddidisti: ipse quoq; a pristino statu men-tis alienatus: eandem aspitio imarũ rerũ caractere magnitudi-nem: in eoq; mendatiũ Mortalis enim species per dies singulos transmutatur hæc ad tempus utpote falsa in augmẽtũ: detrimẽ tumque uertitur. quid ergo uerum Trismegiste? TRI. Quod non perturbatũ. non determinatũ: non coloratum: non figura tum: non concisum: nudum perspicuum: a seipso comprehensi bile: intransmutabile bonum: ac penitus incorporeũ. TATI. Insanio iam re uera mi pater. cunq; sapientem abs te sperassem me fieri: eiuscemodi cognitione: sensus obtuli sunt. TRISME. Sic accidit fili: nam sursum latum ut ignis: & deorsum latum ut terra. & humidum uelut aqua: necnon spirans ut aer: quomo-do ipsum sensu percipies? non durum: non molle: non densum non penetrabile: solum potentia: atq; actu considerandum. qui uero potest: oret: ut generationem quæ in deo est: intelligat. TATIVS. Impotens ego sum pater. TRIS. Absit hoc o fili. recurre in te ipsum: & cõsequeris. uelis: ac fie. Purga sensus cor-

poris.solue te ab irrationalibus materiæ ipsius ultoribus. TA-
TIVS. Num ultores intra me sunt? TRISME. Nõ pauci o fili
sed orribiles ac multi. TATI. Ignoro pater. TRIS. En fili:
hæc una est ultrix. ignorantia: secunda tristitia: tertia inconstã
tia: quarta cupiditas: quinta iniustitia. sexta luxuries: deceptio se
ptima: octaua inuidia: fraus nona: decima ira: undecima teme
ritas: duodecima uero malicia: hæ quidẽ sunt numero duodecĩ
sub iis plures aliæ continentur. Quæ per corporis carcerẽ iclu-
sum: in tristem hominẽ sensibus pati cogunt. Absunt autẽ istæ
ab eo: qui est dei fretus clementia. Atque ita constat regenerati
onis modus: ac sermo. Deĩceps sileto mi fili: deũq; silendo lau
dato: eoq; pacto diuina clementia nũquã a nobis aberit. Gaude
deinceps mi fili: nam potestate diuina in contẽplationẽ es uerita
tis eleuatus. Descendit in nos cognitio dei: hac accedente: repul
sa est ignoratio. Descendit in nos cognitio gaudii: hac præsente
tristitia penitus aufugit. in eosq; se uertit: qui ad eam parati sunt
capiendam. Potestatem uoco ad gaudiũ perducentẽ: constantiã
cuiusuis proculdubio suauissima est. Cõplectamur igitur eam
libentissime fili: ea enim cũ primum aderit molliciem omnem
prorsus expellit. Quartam uero nunc continentiam uoco: uim
uniuersarum uictricem cupiditatum. Gradus hic o fili: iusticiæ
fundamentum existit Aduerte autem quo pacto a cunctis operi
bus iniusticiam expulit. Iusti quidem effecti sumus: absente in-
iusticia fili. Sextam uoco potentiam in nos descedentẽ: commu
nitionem scilicet aduersus excessum. hoc deniq; discedente: inuo
co ueritatem. aufugit mox deceptio: ueritas adest. Vide quomo
do absolutum est bonum: ueritate præsente. Liuor. n. discessit a
nobis ueritatis enim innatum est bonum: cum uita simul: & lu-
mine: nec ultra ire uindex accessit. Verum ultrices omnes repẽ
tino quodam impetu reiectæ sunt Intellexisti fili regenerationis
ipsius modum: denario præsente numero: intellectualis genera
tio composita est: quæ duodenarium numerum reiicit. Idq; ex
ipsa generatione speculati sumus. Quicunque igitur propter be
nignitatem generationis: quæ secundum deũ est: sensum amit-
tit corporeum: seipsum cognoscit ex diuinis compositũ: factusq;
indecliuus: diuina potentia tota mente lætatur. TATIVS. O
pater concipio nõ oculorum intuitu: sed actu mentis: qui per ui

res intimas exercetur. in cœlo sum: in terra: in aqua: in aere. in animalibus sum: in aboribus: in corpore: ante corpus: atq; post corpus. At id præterea mihi dicas uelim: quomodo ultrices tenebrarum: numero duodecim adecẽ potestatibus repellũtur. Quis modus Trismegiste? TRIS. Tabernaculum istud o fili est: ex zodiaco circulo constitutum: qui ex duodenario numero cõstat illo. Numeriq; undecim sunt: unus omnisormisq; secundũ ideas naturæ: ad hominis peruagationẽ: atq; circuitum Itaq; disiugatæ quodammodo sunt adinuicem ultrices illæ. in agendo tamen quodammodo cõiugatæ. ut ecce inseparabile est ab ira temeritas. Merito ergo secundum rectam rationem eatenus interuallum: quatenus a potestatibus decem. i. a denario numero repelluntur. Denarius o fili animæ genitorẽ. Vita uero & lux ubi unitæ sunt: ubi unitatis ipsius numeri sunt: ex spiritu nati: itaq; unitas secundum rationem denarium complectitur: rursusq; denarius unitatem TATIVS. Eia pater uniuersum uideo: meq; ipsum in mente conspicio. TRIS. At hæc est regeneratio o fili non adesse ulterius corpori: quantitate dimenso. Ob hanc profecto rationem: regenerationis mysterium protuli. ne simus calumniatores totius: aduersus multos: quos deus ipse uult. TATI. Responde ad hæc o pater. corpus istud ex potentia constitutum: num aliquando dissoluetur? TRIS. Caue ne id ulterius audeas. Impossibilia profers: ac penitus erras mentisq; oculis ista loquendo impietate nimia profanaris. Sensibile naturæ corpus ab essentiali generatione procul admodum discrepat. unũ quidem dissolubile ĩdissolubile alterum. Illud mortale hoc ĩmortale. An uero ignoras: quod & deus: & unus filius natus es? TAT. O quam uellẽ o pater: analogiã illã per hymnũ: quẽ dixisti audisse te a pr̃ãtibus dum ipse in octonario essem. TRIS. Octonarium o fili cecinit ipse pimander. Vnde te decet umbraculum soluere. purus enĩ ille pimander: mens diuinæ potẽtiæ: nõ plura mihi quam scripta sint aperuit. existimans me reliqua scrutaturũ: hortatus me est ad decora officia: ex quo oẽs q̃ in me uires sunt: cõcinũt. TATI. O pater audire hæc: & intelligere uelĩ. TRIS. Quiesce fili qesce in quã audies iã harmonicã cãtilenã regenerationis: hymnũ quẽ nũquã sic facile ppalarẽ: nisi tibi cõductorũ cõsiderẽ. Nõ docet hoc: sed occulit in silẽtio. Vide me

fili bone: obserua singula diligẽter. Sic enĩ te quoq; decet orãtẽ sub diuo: occidẽte sole: ad austrũ oriente uero: ad eurũ faciẽ uertere. TRIS. Vniuersa mũdi natura hũc audiat hymnũ. Audi terra: audite turbines imbriũ. o silue silete: cãtaturus sum creatorũ oĩum: totũq;: & unũ. Audite cœli: qescite uẽti: circulus immortalis dei o rõnẽ istã exaudiat: Cano iã creatorẽ oĩum. terrarum distributorẽ: cœlũ æquilibrantẽ: iubentẽ ex oceano aquam undiq; fluere dulcẽ: ad hominũ alimẽtũ: iubentẽ ignem fulgere supernæ adactionis hominũ: atq; deoꝝ: Agamus illi oẽs una uoce gratias: tranãti cœlos: naturãq; creãti. Hic mẽtis est oculus: hic potentiaꝝ benedictionẽ libenter excipiet. O meæ uires laudate ipsum unũ & oẽ Cõsonate uoluptati meæ oẽs animi uires. Cognitio sancta: quæ tuo lumine fulget: per te lumen intelligibile cantans: gaudio mentis exulto. Omnes potentiæ mecum una concinite. Constãtia canta mecũ. Iustitia mea per me iustũ canat. Cõmunio mea totũ ipsum laudet. per me canat ueritas ueritatẽ. Bonũ nostrũ: bonũ denique canat. O uita: o lux: a nobis in nos benedictio currit. Gratias habeo tibi pater: actus omniũ potestatũ. Gratias ago tibi deus omniũ potestas actuũ. Verbum tuũ per me te laudet. per me mundus uerboꝝ recipit sacrificiũ hoc. meæ uires clamãt: totũ cantant: uoluntatẽ tuam perficiũt. Tua uolũtas abs te in totũ: sacrificiũ uerboꝝ ab omnibus excipe. O uita totũ quod est in me: salua. O lux totũ illumina: spiritus deus. Verbũ tuũ me regit spiritifer opifex. Tu solus es deus. Homo tuus hæc clamat. per ignem: perq; aerẽ: per aquã: perq; terrã: per spiritũ: perq; creata: Ab æternitate benedictionẽ inueni: [illegible] desidero in uolũtate tua quiescã. TATI. Noui pater hũc hymnũ abs te ex uolũtatis affectu cantatũ: uñ mundũ attigi meũ. TRIS. Intelligibilẽ dic mũdũ fili. TATI. Intelligibilẽ dico pater. Ex tua siquidẽ cantilena: illustrata mihi mens est: quo fit: ut ipse quoq; ardeã amore cancdi. TRIS. O fili mi tati: ne sine ꝓposito laudes cantato diuinas. TATI. Ex mẽte cãtabo mi pater. TRIS. Quæ speculor infundo tibi generationis prægenitor tati. TATI. Deo uerboꝝ offero sacrificia. o deus: tu pater tu dominus: tuq; mens: accipe sacrificia uerboꝝ: quæ requiris a me: te uolẽte perficiuntur oĩa. TRIS. Offerto fili hostiã patri do gratã: oratiõiq; tue ĩtẽtus esto. TATI.

Gratias hēo tibi pater: qđ ista mihi pdicare uolueris. TRIS. Gaudeo fili: q te bona quāplurima ex ueritate, quæ sane sūt immortalia opera: id a me discens silentiū uirtutis annuncia nulli cōmunicās regenerationis mysteriū: ne tāquā calūniatores quidam reputemur. Etenim uterq nostrū ad sufficientiā meditatus est. ego quidē discens: tu uero predıscens: ex quo teipsum: patremq nouisti.

Mercurii ad Aesculapium Epylogus.

q Voniā filius meus Tatius: te absente: naturā oīum discere uoluit. cūctari uero me noluit. ipse utpote iunior ac nuper accedens: ad cuiusque cognitionē: coactns sū plurima dicere: ut facilis illi foret atq expeditus intuitus: operæprecium esse censui: ut ex multis eligēs potiora sūmatim nunc tibi disputationē præcedentē repetā. Licet enim tecū: utpote rerum naturæ perito: per mysteria quædā percurrere. Quæ sensu percipiuntur: facta sunt oīa: fiuntq quotidie. genita non a seipsis: sed ab altero fiunt. Multa sunt genita, sensu patentia singula: differentiaq: nec oīno similia. quæcūq gignuntur: pcedūt ab altero. Est ergo quis factor istoꝝ: atq is ingenitus: ut genitis antiquior sit. Genita. n. diximus ab alio fluere. Nihil aūt præter īgenitum: genitis esse potest antiquius. Factor quippe potentior est & unicus: solusq re uera sapiens uniuersa: cum nihil oīno præcedat. Dominatur quoq multitudini: magnitudini: actiōi continuitati: genitorumq omnium differentiæ. Præterea genita uisibilia sunt: inuisibilis ille. ob id uero facit: ut uisibile fiat. semper igitur facit. Dignū est ītelligere: ītelligēdo mirari admirādo se beatū uocarī: patrē legitimū recognoscētē. Quid. n. dulcius parente legitimo? Quis iste? Quomō eū reperiemus? An illi appellationē dei soli decēs est attribuere? uel factoris: uel patris? An tria pariter cognomēta? deū ergo cognominato. pter potentiam. factorem: pter actū. patrē deniq: propter bonū Est enim potestas a genitis admodū differens: actus autē ī productione cūctoꝝ. Quāobrē sermonis uarietate: uanitateq dimissa. duo hæc ī primis meditari oportet. genitorē. s. ac genitū hoꝝ nihil est mediū. nec qcq pter hoc aliud. Cum ergo omnia

intelligere uolueris: horũ recordare duorũ: eaque esse uniuersa memento. nihilq; tibi erit ambiguũ. nec supernorũ: nec infernorũ. seu diuinorũ: siue mutabilium: aut patentium: aut eorum q̄ in tenebris delitescunt. Duo nempe cuncta sunt: genitor ac genitũ. nec secerni alterũ ab altero potest. neq;. n. factorem absq; facto esse possibile est. utrũq; illorum idipsum existit: Itaq; neutrum disiungi licet ab altero. quẽadmodũ neutrorũ a seipso diuidi. Si. n. ipsum faciens: nihil præter ipsum quod facit est aliud: simplex. n. est: ut semper est: ita semper est agens: idemq; sibiipsi: & in existendo pariter: & in agendo. Nihil autem quod genitum: a seipso genitũ est. non ergo seorsum factũ a faciente: q horum unũ subtrahit: perdit & alterum: Vnus q̄ppe natura ꝓpria naturã semper alterã respicit. Si itaq; duo cõcessa sunt: efficiens & effectũ. unita q̄dem sunt ĩuicẽ. sic tamen ut unũ præcedat alterũ uero sequatur. præcedens sane deus efficiens: sequens uero id quod est effectum. Quicquid id deniq; sit: neq; diffidat q̄s piã iis quæ diximus uarietate rerum ꝑterritus: quasi tã diuersorũ cõstructio: uel ardua sit: uel ĩdigna: maiestate diuina. Vnica enĩ deo gloria: omnium cõstitutio: atq; idest. uelut corpus dei effector. Ab ipso profecto factore nihil malum. nihilque turpe. He siquidem passiones sunt. creata sequentes opera: quemadmodũ æs rubigo. animata corpora: limus. At neque faber ferrarius induxit rubiginem: neque animati corporis genitor: cenum ac sordes. eodemque modo: nec deus etiam malum. Generationis aũt perseueratio. malũ surrepere cogit eaque de causa mutationẽ deus rebus instituit: & ceu quandam generationis ipsius purgationem. Preterea eidem pictori figurare licet cœlum: terrã. mare: deos: homines: bruta: arbores: ac uita carentia. Deo uero uni: talium deerit agendorum facultas? O dementẽ: o cæcũ & totius diuinæ cognitionis inexpertem. Nihil est magis o æsculapi ridiculum: q̄ quod huic accidit. Nam dum se deum uenerari fatetur: ex eo quod creandi negocio curaque liberet: deum ipsum prorsus ignorat. quodque deterius est mortaliũ illi passiões ascribit: inuidiam: superbiã: ignorantiam: ĩbecillitatẽ. Nisi. n. faciat omnia: aut superbus est: aut potius ĩbecillis: quorum utrũq; nepharium Deus enim unicam propriamq; naturam habet idq; ipsum bonum est. Bonus autem: nec superbus est: nec impotẽs.

ipsum uero bonum. deus est. Bonũ quippe ipsa uis omnium agẽ dorum. Quodcũq; genitũ a deo genitum: idest a bono & ab eo: quod omnia põt. Vide quomodo ille quidẽ facit: quomodo etiã illa fiunt. quod si comprehendere uelis. licet magnam ratio nem perpulchram. atq; simillimã ĩtueri. Aspice precor agrigul torem. semina in terræ gremiũ diffundentẽ. hic triticum: ordeũ alibi: alibi uero reliqui generis semina. Aspice eundem uites ma losq;: & ficus repastinantẽ: atq; ãputantẽ: eodẽq; mõ deus ipse ĩ cœlũ quidẽ serit ĩmortalitatẽ: in terra uero mutationẽ: sin totũ d niq; mundum uitã: atq; motũ. Hæc autẽ haud multa sunt: sed pauca. certoq; numero determinata. Cuncta enĩ quattuor sunt ac deus & generatio: quibus omnia compræhenduntur.

FINIS EST OPERIS ELEGANTISSIMI
MERCVRII TRISMEGISTI

Mercurii Trismegisti per Marsilium Ticinum Florẽtinũ e græ co ĩ Latinum Traducti Finis

Venetiis Impressum per Maximum de butricis Papiensem M.CCCCLXXXXI. die. xxix. Iulii.

